

A női szépség

emelőserg, tökéletesítőre és szent-
tására legkitűnőbb teljes ártalmat-
lan, vegyészeti és színesanyagok
mely a 7592

Margit Crème

Rövid idő alatt szűnnet szeptől, máj-
foltot, pattanást, bőrráktat (mitesszer)
és minden más bőrbajt. Kimítja a
szőkeket és himióhelyeket. még ko-
ros események is öde bájos arczint
kifejezi. Ár: 50 kr. nagy 1 forint
Margit hölgy 60 kr. 3 szinben.
Margit szappan 35 kr. Margit
fogpép (Zahapasta) 50 kr.

Készítő FÖLDES gyógyszer-tára.

Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Buda-
pesten, Király-utca 12.

LOHSE világhírű különlegességei

EAU DE LYS DE LOHSE.

Hatvan év óta felülmulha-
talan mint legkitűnőbb bőrviz
a tökéletes ifjú üdőség
megtartására, valamint a
nyári szeplő, napstítség, pi-
rosság, sárga foltok és az arcz
minden tisztáltságnak
biztos elvitőlésére fehérbő-
r és rózsaszinben szőkéknek,
sárgában barnáknak.
LOHSE liliumtej-szappan
csodás illata, tisztasága és
finomsága végett a legkitű-
nőbb tolette-szappan. Árja
80 kr. rózsaszin 1 frt.
Gyártmányainak elismerését a medi-
kálisak mindig figyelni a csúgra:
GUSTAV LOHSE
45 Jägerstr. 46 Berlin.
udvari illatszerész.

Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszer-
tárában és jobb illatszer-üzletben. 7497

6 arany, 18 ezüst érem; 30 dísz- és előismerő oklevél.

Kwizda-féle

Restitutionsfluid

cs. és kir. szab. mosóvíz lovaknak.
Egy üveg ára 1 frt 40 kr.
35 év óta használják udvari istálló-
ban, nagyobb katonai és polgári is-
tállóban, nagyobb megrőltek
előtt erősítőser, ilyenek után az
erő visszaszerzésére; továbbá rándu-
lásoknál, az izmok merevsége ese-
tében és a lovakat a trainingben
erőpróbkára képesíti. Valódi minő-
ségben csak fent látható védjegy-
gyel ellátva kapható Ausztria és
Magyarország összes gyógyszer-
táiban és drogueriában. Főraktár:
Kwizda Ferenc János.
cs. és kir. o.-m., román kir. és
bolg. fejed. udv. szállás, ker-
tyógyászati osztályánál 7640
Kornenburgban, Bécs mellett.

VALÓDI

Saját érdekünkben csakis ezen eredeti
csomagokat kérjük és fogadjuk el.

„A világ legjobb sámfája“

FÖLDVARY IMRE

férfi divat és fehérnemű
raktárában. párja
Budapest, IV., Korösnaher-
ceg-utca 11. sz. és VIII.,
Kerepesti-út 9. 7797
Férfi ingek, Jäger-árak,
vadász és sport-cikkok és
választékban kaphatók.
Kesttyük és Nyakkendők.

60 százalék tápanyag.

100 rész Van Houten kakaóban
több mint 60 százalék tényleges
tápanyag van, tehát oly arány,
melyet megközelítőleg sem ér el
tejt-, kenyér-, burgonya stb.
Ehhez járul még, hogy a Van
Houten kakaó sajátos összetétele
folytán könnyen emészthető és
még állandóan élvezve is mindig
ízlik. Ezek az előnyök a Van
Houten kakaót kiválóan egészsé-
ges itallá teszik, a melynek hasz-
nálata mindennapra ajánlatos.

7712 KESSLER-féle

MAGDA-HAJKENŐCS

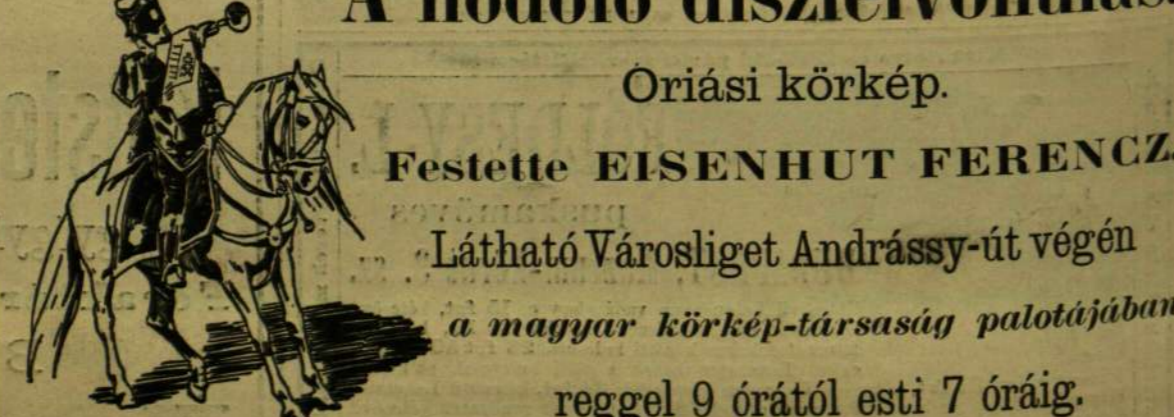
dermatológiai-terapeutikus
alapon nyugvó összetételű
fogva az elismert legjobb szer
korpa ellen, ugyintén
hajkihullás ellen.
Magda-hajkenőcs több év
óta kipróbálva, teljesen ártalmatlan, a hajnövést elő-
mozdítja és mint kitűnő óvszer a gyakran előforduló
hajbetegségek ellen, még gyermekeknek is használatra
legjobban ajánlható. 1 tégely ára 3 korona. 7587
Főzetküldési raktár: KESSLER REZSŐ-nél
gyógyszerész Gyertyámos, (Torontál vármegye).
Raktárak a következő gyógyszertárakban: Budapest: Török József, Király-utca 12. Dr. Budai Emil, Városház-
tér 7., Raditz Róbert, József-körút 64. Pozsony: Czollner
Vince, Löbrenzkapu-út. Miskolc: Baurch Gyula. Szekes-
Fehérvár: Say Rudolf, Szeged: Baross Károly. Debrecen:
Mihálovits Jenő. Arad: Földes Kelemen. Temesvár: Theodor
Albert, Veszeg: Köchler Béla. Karánszobos: Müller F.
Jakab. Nagy-Szombat: Molnar Gyökös. Brassó: Jekelius
Nándor, Kelemen Ferenc. Szász-Régen: Wermecher Emil.

Haj-fiatalító

Herm. Jahnke berlini híres vegyész talál-
mánya. A haj-fiatalító nem festi a haját,
hanem a fiatalág eredeti és üde hajszínt
helyreállítja, a vörös haját barnítja. — Egy
üveg ára 2 frt 40 kr. postával bér-
mentve, a pénz előleges bökldése mellett
2 frt 75 kr. Hozzávaló Brillantino
1 üveg ára 60 kr. postán bérmentve 80 kr.
Budapesti főraktár: EGGER-féle gyógy-
szertár a Nádorhoz, VI., Váci-körút 17.
és a Török-féle gyógytár. 7811

Magyarország legszebb látványossága.

A hódoló diszfelvonulás.

Belépő díj 50 kr. — Gyermekek és katonajegy örmestertől lefelé 30 kr.

Menyasszonyi

selyemkelmék

fehér, fekete és színesek, a jó viselhetőségért jótál-
lével. Közvetlen elárúsítás igazi árakon ma-
gánosok részére portó- és vámmentesen a házhoz
szállítva. Ezer meg ezer előismerő irat. Melyik szinből
ölnéj Ön minát?
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
királyi szállitok
selyemkelmé-gyárak szövetségé Zürich. 7792

Üdvös tanács.

Köhögésnél, rekedtségél, a torok és légzési szervek m-
ködési zavarnál Egger biztos hatású
MELLPASZTILLAI
veendő. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoz 25 kr.)
A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásnak
bizonyultak 7830
Egger Szóda-Pasztillái.
(1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszer-
tárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon:
„Nádor“-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17. sz.

KIRÁLYNŐ-ARCZCRÉME,

legjobbnek ismert arczszépítő a világon.

Ezen arczcrème a legrovidebb idő
alatt ellárolti az arczról minden
bőrtisztáltságot, a. m. szeplő,
pőneses, mitesszer stb. s azt
hőfehérré és üdév teszi. Teljesen
ártalmatlan. Egy tégely 70 kr.,
királynő-arczcrème csomagja 1 do-
boz 50 kr. — Királynő-hölgy
fehér, róza és crème szinben
1 doboz 70 krajnár. Szétkül-
7721 éni főraktár:
Temesvári József
Királynő-arczcrème
Zombor, Jókai-tér 2.
Budapesten Török József gyógy-
szertárban, Király-utca 12. sz.

Vérszegények és lábbadozók

Serravallo Chinabort

Készít Serravallo gyógyszerész Triesztben.
Pompás itat, a miért a gyermekek is igen szívesen isszák.
Sokszor kitűntették, Minden gyógyszer-tárban kaphni.
Csak 4 1/2 forintért
szállítom az én világhírű húzó har-
monikámat a BOHEMIÁT hosszú
billentyűkkel és valódi gyöngy-
hájjal. Két kettős húzóval és 11
hajléssal erős fujatóval, előtörhetlen
örszegletvívóval. Minden hang-
nak megvan a maga saját bil-
lentyűje, ennélfogva a harmo-
nikának egyszerű az orgona-
hoz hasonló hangzása. Nagyság
40 hangú 2 Reg. 15 1/2 x 33 cm. 430 •
60 • 3 • 17 x 34 • 530 •
80 • 4 • 17 1/2 x 34 1/2 • 630 •
Onoktatási iskola ingyen. Csoma-
golás és portó 60 kr. Képes árjegy-
zék ingyen és bérmentve. 7305
EUG. SCHUSTER harmonikakészítő és hangszer-kereskedés
Graslitz. 7305
Kicsérelés megengedve. — Ismételtadók magas jutalékokat kapnak.

37. SZÁM. 1898. BUDAPEST, SZEPTEMBER 11. 45. ÉVFOLYAM.

Előzetes feltevések: VASÁRNAPI UJSÁG 4 frt egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félévre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5 •
Külföldi előfizetőknek a postálás meghatározott viteldij is csatolandó. félévre — 2.50

A FÖRENDIHÁZ ÚJ ELNÖKEI.

Az ORSZÁGGYŰLÉSNEK e nyári elnapolása alkalmával a főrendiház a nélkül osztolt szét, hogy Tóth Vilmos halálával megüresedett elnöki székbe lett volna töltve. A szeptember 6-ikáig terjedt hosszú szünet idejét azonban a kormány arra is felhasználta, hogy e fontos közjogi méltóságra megkeresse és kinevezésre ő felségének föl is terjeszse az alkalmas férfit. Megtalálta ezt gróf Károlyi Tibor személyében, a ki mint a magyar főúri osztálynak egyik «félelem és gáncs nélküli» tagja, az utóbbi évek alatt már különben is egyik érdemes alelnöke volt a főrendiháznak.

A most megnyitott új ülészak első napján olvastatott föl a főrendiházban az a királyi leirat, mely gróf Károlyi Tibornak elnökké való kinevezetését hivatalosan tudtúl meglepetést, mért e nagyfontosságú kinevezés ténye már köztudomású volt s teljes megelégedéssel fogadtatott országszerte, úgy ismervén az új elnököt mindenki, mint a kibén a legkiválóbb férfiúi tulajdonok nagy műveltséggel, a buzgó vallásosság szabadelvű gondolkozással, a kifogástalan hazafisággal a trón iránt való törhetetlen hűséggel, s a nyájas szeretetreméltóság a szókimondás bátorságával egyesülnek. Ezekhez véve kipróbált tapintatosságát és munkaerejét, bizvást remélhető, hogy gróf Károlyi Tibor méltó utódja lesz Majláth György, Szögyény László, báró Sennyey Pál, báró Vay Miklós, Szilágyi József és Tóth Vilmos jeles elődeinek.
Elődei már elnöki teendőik megkezdése előtt mind tevékeny részt vettek a politikai hatalom gyakorlásában s államférfiúi szereplésüknek mintegy befejező jutalmául nyerték el a főrendiházi elnökséget, mely, a mióta a parlamenti kormányrendszer szelleméhez képest

a képviselőház lett a politikai küzdelmek és harcok fő színterévé, inkább nyugalmas méltóság, mint vezérlő és intéző állás, noha közjogi és törvényhozási fontossága így is kétségtelen. Gróf Károlyi Tibor az első, a ki nagyobb politikai múltat nem visz magával elnöki szé-

kébe, s a ki nem tisztas nyugalomba lép, midőn e fényes állásában működését megkezdte. Ez azonban nem azért van, mintha nagyobb politikai feladatok teljesítésére akár tehetsége, akár készütsége hiányzott volna, hanem mivel gróf Károlyi Tibort egyéni hajlamai mindenkor inkább a csendes, zajtalan munkához vontatták s lelkiületének eszményies törekvései nagyobb kieligítést találtak a szellemi tevékenységben, mint a politikai küzdelmeknek sokszor díszetlen harczaiban. Mindazáltal a közélet szép és hasznos teendőiből elég bőven kivette a maga részét. Épen húsz éve, hogy a törvényhozásnak munkás tagja. Előbb képviselő volt, utóbb főrendiházi tagságát foglalta el, majd alelnök lett s ez utóbbi működésének emlékezetes mozzanatául jegyezhető föl az, hogy az országgyűlésnek ezredévi díszülését is ő nyitotta meg mint társelnök az új országházban. De törvényhozői működése mellett sok és sokféle érdemet szerzett a nemzeti közművelődés hathatós munkálásában, a tudomány és irodalom tevékeny támogatásában, a művészetek gyámolításában s minden közhasznú társadalmi törekvés lelkes fölkarolásában, szóval mindenütt, a haza a nemzettel való együttérzését tanúsíthatta. Főlemelhetjük azt is, hogy Szilágyi Dezsővel együtt jelen volt ez év tavaszán a Vigadó nagytermében tartott azon lelkes ünnepélyen, melyet a hazafiak 1848 márczius 15-ikének emlékére rendeztek. S ott volt nem tüntetésből, hanem hazafiságból, melynek őszintesége és tisztasága az ő lelkeben semmi más érzellemmel vagy érdekekkel össze nem tüközik.

Koller utódi fényképe után.
GRÓF KÁROLYI TIBOR, A FÖRENDIHÁZ ÚJ ELNÖKE.

fáradásainak köszönhető a Körös, Tisza és Maros érintkezési területeinek víztől való mentesítése olyan sikeres munkálatokkal, amelyek az ország legdúsabb földű magyar vidékét védik az áradások kártételei ellen; ő vezette tovább a nyírségi vízszabályozást, mely szintén nagy darab magyar földet mentett meg az elszegényedéstől, s végül az ő nevéhez fűződik az *ecsedli láp* lecsapolása, mely hasonlóan magyar községek határait gyarapítja tetemes kiterjedésű művelhető talajjal.

Gróf Károlyi Tibor életéből ez alkalommal a következő adatokat kívánjuk elsorolni:

Gróf Károlyi Tibor 1843 szeptember 26-án született Pozsonyban, mint gr. Károlyi Györgynek negyedik fia. Kötő hazi és iskolai nevelését jogi tanulmányokkal fejezte be, melyeket a budapesti egyetemen végzett. Majd hosszabb ideig tartózkodott külföldön, kivált Franciaországban, hol behatóan tanulmányozta a mezőgazdaságot és a lótenyésztést. Beutazta továbbá Spanyolországot és Afrikában is járt. Az 1866-iki porosz-osztrák háború alatt magyar légió alakulván, idősb Komáromy Györggyel együtt a légió fejéhez, Klapka tábornokhoz ment, kinek szárnysegéde lett. A légió fölszólása után ismét Párisba utazott, honnan csak a következő 1867. évben tért haza s nem sokára családát alapított, nőül vevén gróf Degenfeld Imre nagy műveltségű leányát, Emma grófkisasszonyt, kivel a legboldogabb házasságban él s ki főleg a közművelődés és jótékonyág terén kifejtett buzgólkodásával köztiszteltől környezett nevet szerzett magának. Gróf Károlyi Tibor 1878-tól 1884-ig a képviselőház tagja volt, mint a pécskai választókerület képviselője. Irodalmilag is működött; lefordította Quinetnek a forradalomról írt művét (1871); ezt követte „Antwerpen ostroma” Mosley után angolból (1874); majd egy nagyobb tanulmányt írt Washingtonról. Becses szolgálatot tett a magyar történelmi irodalomnak és a magyar nyelvészetnek is azzal, hogy a Károlyi-család megbízásából kiadta a család oklevéltárát öt kötetben (1881—87), melyeket Géresi Kálmán rendezett sajtó alá. Egy ideig a Kisfaludy-Társaság könyvkiadó-bizottságának is munkás tagja volt. A közéletben való szereplésével működési tere egyre tárgult. Így Ipolyi püspök visszalépésekor a magyar képzőművészeti társulat elnöke lett; az „Adria” tenger-hajózási társaság igazgatósági elnökévé, a kisbirtokosok földhitelintézete alelnökévé, a Körös-, Tisza-, Maros-ármentesítő és belvízszabályozó társulat elnökévé választotta. 1885 óta a főrendiházban foglalta el helyét, hol aztán nem sokára, már b. Vay Miklós elnöksége idején alelnökké lett és az állásáról most, mint régibb alelnökök nevezetett ki az elnöki méltóságra. Tagja volt az országos legfőbb fegyelmi bíróságnak, s a főrendiház felirati, közgazdasági és közlekedésügyi bizottságainak is.

Gróf Károlyi Tibor még legjobban korában és erejében levő férfi, ki előtt még hosszú idő áll tehetségeinek a képességeinek értékesítésére. Rendszerint a fővárosban szokott tartózkodni, hol családjával együtt előkelő helyet foglal el a főúri társadalomban; pihenő idejét részint Mácán, Aradmegyében, részint Kékkőn, Nógrádmegyében tölti ottani díszes kastélyaiban, melyekkel egy-egy mintagazdasággal berendezett uradalom kapcsolatos.

Gróf Károlyi Tibor elnökévé kinevezésével a főrendiház egyik alelnöksége megüresedvén, a kormány előterjesztésére ő felsége ez állást egyidejűleg az érdemben megöszült Daruváry Alajossal, a főrendiháznak élethossziglan kinevezett tagjával töltötte be, ki a magyar igazságtudományok több, mint félszázad óta közhasznú szolgálatokat tett.

Koller utóai fényképe után.

DARUVÁRY ALAJOS, A FŐRENDIHÁZ ÚJ ALELNÖKE.

Daruváry Alajos Kalocsán született 1826-ban s így most 72 éves. Középkorai tanulmányai bevégeztével a jogi pályára lépett s ügyvédi oklevelet nyert.

A közpályára 1845-ben lépett Daruváry Temesmegyében, hol tiszteletbeli megyei aljegyzővé választották. Ettől kezdve egész készségét és szorgalmát az igazságszolgáltatásnak szentelte. Előbb megyei ügyész, majd törvényszéki bíró lett, aztán pedig mint a királyi tábla s utóbb mint a legfőbb ítélőszék bírja működött oly sikerrel, hogy ez állásáról előbb a királyi tábla, majd pedig a Kúria tanácselnökévé nevezetett ki. Mint kiváló jogtudós részt vett a kereskedelmi- és váltó-törvény megalkotásában, mely törvényeknek aztán, mint a váltó- és kereskedelmi tanácsok elnöke, úgy a királyi táblán, mint a Kúria a gyakorlatban való alkalmazásánál is hathatósan közreműködött. A törvényalkotás és az igazságszolgáltatás terén szerzett érdemeiért 1875-ben ő felsége a Szent István-rend kiskeresztjével, a következő évben pedig azzal tüntette ki, hogy néhai Rudolf trónörökösnek Gödöllőn tartott jogi vizsgálatára őt hivatta meg egyik bizalmi férfúnak. A magyar jogászvilág azzal mutatta ki iránta való elismerését, hogy egy ízben őt választotta a magyar jogászgyűlés elnökévé. 1888-ban a kir. Kúria másodelnökévé nevezte ki ő felsége s e minőségében tagja lett a főrendiháznak. Ugyanez évben v. b. titkos tanácsosi méltóságot is nyert, 1892-ben pedig a Szent István-rend középkeresztjé adományozta neki a király. 1893-ban nyugalomba vonult, mikor ő felsége a főrendiház élethossziglani tagjává nevezte ki. Tagja az országos legfőbb fegyelmi bíróságnak, továbbá a közjogi és törvénykezési bizottságnak.

Egyénisége igen megnyerő. Közéleti működésében egyaránt hat komoly nyugodtságával, mint értelmi erejével, világos előadásával, nagy tudományosságával.

Irodalmilag is működött. Írt a „Budapesti Szemle”-be különféle jogi dolgozatokat, jelesen egy nagyobb tanulmányt a hitbizományokról.

Daruváry Nógrádmegyében, hol nagybirtokos, tevékeny részt vett, kivált régebben, a megye politikai életében.

ISTEN SENKINEK SEM MARAD ADÓS.

— Szerb népköltemény. —

Két fenyőfa nőtt fel egymás mellett,
És közöttük egy sugár fenyőcske.
A két fenyő ezért nem zöldellett,
Sem közöttük a sugár fenyőcske.
Két fivér is: Pál és Radul éppen
Ekkép nőtt fel, hasonlatosképpen,
Közbe vették Jelicza, nővérük.

A két fivér szerette nővérét,
Ajándékkal szüntelen becézték,
Legutóbb egy késsel kedveskedve,
Mely ezüsttel s arannyal kiverve.

Meglátva ezt a Pál felesége,
Jeliczára fölkellet irigysége —
S Raduléhoz e kérdést intézte:
«Sógornőcském, Istenben nővércém!
Tudsz-e füvet a haragra, kincsem,
Pált, Jeliczát hogy összevesztsem?»

Ekkép felelt Radul felesége:
«Sógorasszony, az Isten nevére!
Nem tudok én füvet a haragra,
De azt tudom, mondhatom szavamra:
A bátyáim engem is szerettek;
Ajándékkal mindig kedveskedtek.

Hogy ezt hallá a Pál felesége,
Nem szólt semmit, de kiment a rétre,
A pej lovat ott megölte nyomba,
Az urának aztán ezt mondta:
«Érdemes is nővéred' szeretni,
Ajándékkal neki kedveskedni!
Pej lovatát megölte a réten».

Kérdi Pál most nővérét ekképpen:
«Mért tetted, ha lelked Istent ösmér?»

Esküdözve így felel a nővér:
«Nem tettem azt, nem az életemre!
Életemre s a te életedre!»
— És a bátya hitt a nővéreinek.

Hogy ezt látta a Pál felesége,
Éjjel kiment a kert sűrűjébe
És a sólymot ott megölte nyomba,
Az urának aztán ezt mondta:
«Érdemes is nővéred' szeretni,
Ajándékkal neki kedveskedni!
Szürke sólymod' megölte fészékben».

Kérdi Pál most nővérét ekképpen:
«Mért tetted, ha lelked Istent ösmér?»

Esküdözve így felel a nővér:
«Nem tettem azt, nem az életemre!
Életemre s a te életedre!»
— És a bátya hitt a nővéreinek.

Látva ezt is a Pál felesége,
Alig volt a vacsorának vége:
Jeliczának a kését ellopta —
S csecsemőjét azzal meggyilkolta.
Reggel aztán, kora virradattal,
Az urához rohan e szavakkal —
Felsívtva s arcát eltorzítva:
«Jaj, érdemes nővéred' szeretni,
Ajándékkal neki kedveskedni!
Bölcséjében gyermeke'd megölte!
Ha szavamban most is kétkedél te,
Menj és kését tartójából vedd ki».

Pál felugrik, örülként siet ki,
És rohan a felső emeletre, —
Ott nővérét meg szunyadván lelta.
Feje alatt az aranyozott kését;
Pál kivonja az aranyozott kését,
És az ezüst tartóból kirántva —
Hát még azon véresen találja!

Látva rajta kis gyermeke vérért,
Megragadja karjánál nővérét:
«Nővérem te! Légy az Isten vertje!
Nemcsak lovam' ölted meg a réten,
Nemcsak sólymom' a kerti fészékben:
Kis fiam' is kicsi bölcséjében?»

Szegény nővér esküdözik erre:
«Nem tettem azt, nem az életemre
Életemre s a te életedre!»

Ha pedig nem hiszed a szavamnak,
Vigy ki egy a széles mezőségre,
Köss engem farkához lovaknak,
Legyek akkor négy felé széttépve».
— És a bátya nem hitt nővéreinek.

Belemarkolt a fehér karjába
S vitte őt a széles mezőségre,
Oda kötö a lovak farkára,
Ugy ölte meg, négy felé széttépve.
A hova csak vére hullott, cseppent,
Ottan gyopár, ott bazsalik termett;
A hol pedig végül összeomlott,
Templom épült, fedve a porondot.

Ezek után nem sok idő telt,
Hogy a Pálné súlyos, nagy beteg lett.
Kilencz évig úgy nyomta az ágyat.
Csontjaiból undok fű csirázott,
Melyben mérges kigyó-fajok nőnek,
Szemét vájják, a fübe rejtőznek.

Jajgat szörnyen a Pál felesége
S az urához így fordul kérése:
«Oh, uram halld összegyötört lelkem!
Vigy nővéred templomáta engem,
Hogy a bűnöm bocsánatot leljen».

A mint Pál e szókat hallja, nyomba
El is indul véle a templomba,
És már nem is voltak messze tőle,
Mikor egy hang így szól ki belőle:
«Ne jöjj ide, felesége Pálnak,
Te számodra nincsen itt bocsánat!»

Hogy ezt hallja a Pál felesége,
Az urához így fordul kérése:
«Oh, jaj, uram, jaj, tiporj a porba!
Ne vigy engem már fehér lakodba,
Hanem közzöl a farkához mentem,
És a széles mezőn öl meg engem,
Darabokra téped össze testem!»

Pál, nejtől a mint ezt hallotta,
Oda kötö őt a lófarkokra,
Széttépette dirib-darabokra.

A hova csak vére hullott, cseppent,
Ottan tüske, ottan csalán termett,
A hol pedig végül összeomlott,
Tengerszem nőtt, nyelve a porondot.
A pej uszik benne a hullámba,
Az urának bölesö meg utána.
Szürke sólyom a bölcsőre termett,
A bölcsőben csecsemő fi-gyermek,
Nyaka alatt édes anyja karja,
A nagynéne kését rája tartva.

Dömötör Pál.

A SZEPTEMBERI NAPOK 1848-BAN.*

I.

Az évszakoknak rendkívüli hatása van az emberi kedélyre ma is; úgy az egyénekre, mint a tömegekre. Mutatja, hogy művelődésünk dacára, mégis csak a természet gyermekei vagyunk. Tavaszszal, mikor kint fűben-fában megmozdul az élet, az ember ereiben is fölpezdül a vér; szívet új vágyak, remények, illúziók töltik el. Ezért a tavasz rendszeren a lelkesedésnek, a mozgalmak megkezdésének korszaka. S őszre megér a gyümölcs: a szívek is. A milyenek voltak az illúziók, s a viszonyok, a melyek közt nőnie kellett: olyan. S ha a gyümölcs nem felett meg a várakozásnak; ha az illúziók elhervadtak: az emberek szívet fanyar keserűség hatja át, mely könnyen ádáz kegyetlenségé válik. Emlékezzünk csak a nagy francia forradalom «szeptemberi napjaira»: 1792-ben, a mely napoknál rettenetesebbeket

* E cikknek voltaképpen folytatásai a lapunk márcziusi és áprilisi számaiban megjelent két cikknek («A márcziusi napok Pozsonyban, Bécsben és Pesten» és «1848. április 11.»); ígykezevén összefüggésükben megérteni úgy a békes nagy átalakulás kezdetét és lefolyását, mint azt, hogy később miként sodortatott bele a nemzet az önvédelmi harcába.

Irkutski fénykép után.
GRÓF ZICHY JENŐ.

még ez a kegyetlenségben oly gazdag világdráma is alig mutathat fel.

Hogy nálunk is szeptemberben jutottak a dolgok forradalmi állapotba, s a magyar nemzet, bele kényyszerítve, akkor lépett a forradalom terére: mindenki tudja. A márczius 15-ike csak pillanatnyi fellobbanás volt, a mely kis térre terjedt ki, s nem is sokáig tartott: s az új törvényeknek április 11-én történt szentesítése után az egész nemzet hittel, bizalommal nézett a nagy, békes átalakulás elé.

De másként volt megírva.

Az átalakulás nagyon is gyors, nagyon mélyreható volt arra nézve, hogy rázkódások nélkül megtörténhessék; s a viszonyokban nagyon is erős ellenségek találak, melyek végre is töresre vitték a dolgot. A békes átalakulásnak többé-kevésbé útjában álltak: az udvar irányadó része; az osztrák kormány; a katonai párt és a nemzetiségiek.

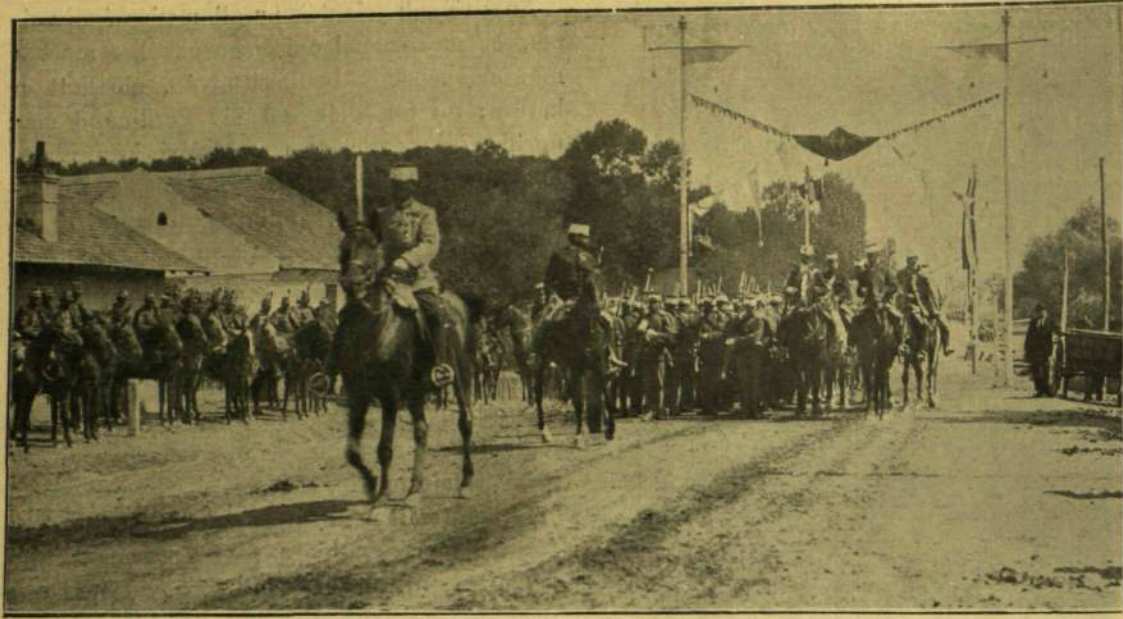
Az áprilisi törvények nemcsak saját alkotmányunkat, de Ausztriához való viszonyunkat is, a gyakorlatban, alaposan megváltoztatták. Az új állapot új rendezést, s a közös együttélés új módozatainak megállapítását követelte a birodalom két fele közt.

Éreztek ezt saját államférfaink is, s Kossuth ki is mondotta felirati beszédében. Bécsben bizonyára még jobban érezték, s ha mind a két fél egyforma őszinteséggel és jó akarattal jár el, alkalmasint megtalálták volna már akkor a *modus vivendi*-t, a mint Deák 18 évvel később megtalálta. A magyar nemzet kétségtelenül nagy jogokat nyert az áprilisi törvényekben, s azok árát, az őszintén bannak vele, szívesen megfizette volna. Azonban, tudjuk, a bécsi intéző körök nem voltak őszinték velünk szemben, a mint azt a horvát bán kinevezése s az ellenünk fellázadt nemzetiségekkel való eljárásuk eléggé tanúsítja. Nehezen, külső és belső kényszer nyomása alatt fogadták el az új állapotokat, azzal az utógondolattal, hogy alkalmas időben mindazt megváltoztatják s a régít állítják vissza. Ily viszonyok közt az összeütközés szinte elkerülhetetlen szükségességgé vált; de az is tény, hogy mi is nagy és lényeges hibákat követtünk el; különösen a két legfontosabb kérdés: a pénz- és hadügy terén.

Ausztriának jelentékeny államodóságai voltak, főként a napoleoni háborúkból, s most a magyar pénzügy önállósítván, előállott a kérdés: mi történjék ezekkel? Ferdinánd már április 7-én emlegeti egy királyi kéziratban, hogy elvárja, miszerint Magyarország az államodóság egy részét elvállalja, mintegy 10 millió forintot évenként, cserében a minisztertanácsban előhozta: egyenes visszautasításra talált. *Széchenyi* az ország szegénységére, elmaradottságára hivatkozott, *Deák* a jog alapjára állva szólt az elvállalás ellen. *Kossuth* hallgatott. Ugy látszik, az egész nemzet véleményét fejezte ki *Petőfi*, kissé trivialis hangú versében («Mit nem beszél az a német?») e két sorral: «Ha csinálna, fizesd is ki, Ha a nyelved öltöd is ki». Ez lehetett jogos álláspont, de nem volt politikus. Ez által ellenségünké tettük a bécsi pénzügyet és Ausztriát, mely megjött, hogy most az egész államodóság az ő nyakába szakad. S a kiegyezéskor csakugyan át kellett vennünk az államodóság egy részét, csakhogy az azon idő alatt ugyancsak felszaporodott.

Még kényesebb helyzeteket teremtett az új hadügyi kormány rendezetlensége. Bécsben megszokták századokon át, hogy a hadsereg fölött feltétlenül rendelkezzenek. Most a hadsereg is ketté szakadt, s az egyik hadügyminiszter székelt Bécsben, a másik Pesten. Nem volt kijelölve szorosán a kettő hatásköre s amaz minduntalan bele vágott emezébe. A csapatok ellentétes parancsolatokat kaptak; sőt a bécsi toborzást engedett meg pesti kollegája ellen s fegyvert szolgáltatott ellenségeinknek. Azonban, egy nagyon kényes kérdésben, más alakban is fölmerül ez az ügy, még az országgyűlés megnyitja előtt. Ausztria még ez időtjáig harczban állott a szárd királlyal, illetőleg saját alattvalóival Lombárd-Velenczében. Midőn június elején *Baththyány* felkereste Ferdinándot Innsbruckban, hogy őt a bán és a törvény nem tisztelő bécsi miniszterium ellen fellépésre bírja: a király engedett s június 10-én kiadta ismeretes két kéziratát, azon viszontszolgálat fejében, hogy az országgyűlés a legrövidebb idő alatt 40,000 ujoncot szavaz meg az olasz háborúra, a mit *Baththyány* meg is ígért. Midőn azonban ezt a minisztertanácsban előhozta, *Kossuth* részéről nagy ellenzésre talált, a ki nem hitte a *pragmatica sanctióból* folyónak, hogy Ausztriát minden külső háborújában tartoznánk segíteni; nem akarta, hogy az ország jelen válságos viszonyai közt még több emberöt adjanak idegen célokra; s nem óhajtott a csak most megszületett magyar alkotmányos kormányt úgy mutatni be a külföld előtt, mint elnyomóját egy szabadságért küzdő testvérnemzetnek. S ezért nem tagadta ugyan meg egyenesen a segélyadást az olasz háborúra, de azt annyi — részben a felségi jogok körébe vágó — feltételhez kötötte, hogy az szinte egyértelművé vált a megtagadással.* Ugy a minisztertanácsban, mint később (július 20.) az országgyűlésen az ő véleménye ment keresztül, s született az a határozat, mely senkit sem elégitett ki. Ez a — bizonyára nem egészen loyális — eljárás azonban mentségét találja a bizalmatlanságban, mely ekkor már nálunk is megszületett az udvar iránt. *Kossuth*ék lelkében bizonyára felvillant a gyanu, hogy ha most 40,000 embert adnak Radetzkynek, az azzal csakhamar leveri az olaszokat s győ-

* *Kossuth* később, öreg korában, azt a nyilatkozatot tette, hogy ezen kérdés tárgyalásánál látta be először, hogy a magyar királyi koronája az osztrák császárral incompatibilis.

GYALOGSÁG VONULÁSA.

zedelmes seregét nyomban Magyarország ellen vezeti, hogy itt is helyre állítsa «a régi rendet», a mint az — némi módosításokkal — tényleg meg is történt. Így romlott meg lassanként a viszony köztünk, az udvar és Ausztria közt, a mely romlást nagyban elősegítette ama harmadik hatalmas tényező, alkotmányos viszonyainknak legerősebb *elvi* ellensége: a legfőbb katonai kar, a melynek most már nyíltan képviselője lett a folyton szereplő, s szereplésének történetével ez időszakot kiválóan jellemző *Jellasics* bán. Ez az ember, a ki két eszme hőisének — a szláv szabadságának és a birodalom nagyhatalmi állásának — vallotta magát, de tényleg csak saját hiúságát és önzését szolgálta, minden eszmei hit nélkül: ez idő szerint a mi legnagyobb és legveszélyesebb ellenségünk volt. Most már annyira ment, hogy nyíltan megtagadta az engedelmességet úgy a magyar miniszteriumnak, mint a királynak, s mint a birodalom nagyhatalmi állásának védője lépett fel, követelve a pénz-, had- és külügyminiszterium központosságát Bécsben.

Mindezen bajokhoz járult a nemzetiségek mozgalma, az ország egész területén. Az u. n. illyr-mozgalom Horvátországban már a 30-as években megkezdődött; s most, az európai fordalmak hatása alatt, lelkiismeretlen izgatók a többi nemzetiségekkel is elhitették, hogy a ma-

A KIRÁLY MEGÉRKEZÉSÉRE VÁRAKOZÓK A DIADALKAPUNÁL.

ket szab a képviselőháznak, melyek alatt hajlandó a magyar királysággal egyesülni (július 3). A *tót nemzeti gyűlés* (május 10. Liptó-Szent-Miklós) az ős szláv elem felszabadításáról beszélt s önkéntes csapatok felállítását határozta el az osztrák kormány részére. Bécs még egyre forrong s buktatja a kormányokat. Senki se tudja, hogy kiben bizzék s kire támaszkodják. Maga az udvar sem. A bécsiek májusi fölkelése után, úgy látszik, hajlott felénk; s nagyon böles politikával talán meg lehetett volna nyerni s akkor sok minden másként lesz. Azonban Radetzky olaszországi győzelme után mindjobban a katonai párt felé fordul s lassanként egészen azzal és a *bécsi miniszteriummal* szövetkezik. Ez utóbbi most már határozott ellenségünk s ellenfeleinket nyíltan támogatja; s egyebek közt az olasz csatatérről 24,000 határvidéki katonát haza küld, hogy *Jellasics* legyen mire támaszkodnia. *Batthyány* a frankfurti német birodalmi gyűlésben keres támaszt; *Kossuth* pedig 61 millió forint erejéig hitelt szavaztat meg az országgyűléssel (aug. 24).

Baráth Ferencz.

A KIRÁLY VISSZATÉRÉSE A GYAKORLATOKRÓL.

KÉPEK A BUZIÁSI HADGYAKORLATOKRÓL. — Klősz György fényképei után.

TŰZÉRSÉG.

A KIRÁLY ÉS KISÉRETE A TEMPLOMBA MEGY.

A KÜLFÖLDI KATONAI KÖVETEK.

A BUZIÁSI HADGYAKORLATOKRÓL. — Klősz György fényképei után.

GRÓF ZICHY JENŐ A GOBI-SIVATAGON.

Gróf Zichy Jenő azon az útvonalon, a melyet lapunk szerkesztőjéhez intézett levelében eszelött már néhány héttel ismertetett, augusztus végén Khina határára ért s ott előkészületeket tett, hogy teve-karavánt szervezve a Gobi-sivatagra induljon, azon át pedig Pekingbe igyekezék.

A hazafias czélektől lelkesített jeles és kitartó utazó, mielőtt a Gobi-sivatagon át teendő merész, sőt veszélyes útját megkezdte volna, Irkutskból, Déli-Szibériának a Bajkal-tó közelében fekvő városából levelet intézett régi barátjához, Elek Gusztáv ezredes úrhoz, ki e valóban közérdekű levelet és a nemes grófnak ahhoz mellékelte legújabb arcképét, mely gróf Zichyt egészen megborotvált fejlett ábrázolja, szíves volt közlés végett lapunknak átengedni. S mi annál örömebb nyitunk történet e becses közleménynek, mivel eddig is állandó figyelemmel kísértük gróf Zichy Jenőnek úgy első, mint második ázsiai utazását s az ő tőle nyert értesítések és fényképi főlvételek alapján olvasóinkkal is lehető tüzetességgel ismertettük nagy érdekű vállalkozását és annak elért sikereit.

Az Elek ezredes úrhoz intézett levél következőleg szól:

Irkutsk, 1898. augusztus 17-én.

Utunk eddig — a mennyiben munkánk eredményével teljesen meg vagyok elégedve — annyira-mennyire jól folyt le; volt hébe-korba némi kisebb accident, de semmi komolyabb baj expediciónkat nem érte. Most lefogytunk már teljesen; az igazi tudósok különböző irányban végzik még tanulmányaikat és úgy novemberben térnek haza, csak a nyelvész Pápay áprilisban. Vélem, mint szakember, csakis a zoologus Csiky Ernő maradt; derék, szerény székely fiú, a puskát is meglehetősen jól kezeli; továbbá

ROMÁNOK BUZIÁS VIDÉKÉRŐL.

Klós fényképe után.

az én derék Roschlaplom, a ki mint mindig, most is kitünően viseli magát. Andrást Pósta Béla muzeumi örrel múlt héten haza küldöttem Krasnojarszkból egy rakás gyűjteménytárgy-gyal muzeumunk egyes osztályai számára, hogy semmi el ne vesszen. Velem van még Bánhid József úr is. Holnapután leszünk a Baikalon; azon átszállva, Urga khinai városban állunk meg vagy 2—3 napig és onnét indulunk neki a nagy Gobi-sivatagnak. Tevén 5 heti út a legjobb, két hónap a legrosszabb esetben; — úgy látszik, az idő, a szelek határoznak ezen az óriási fensíkon. Pekingbe, úgy remélem, október első napjaiban fogok érkezhetni. — Hallatlan dolog! Még mindig nem tudtam emberrel találkozni, a ki ezen útat tényleg meglette volna!

Ha az Isten megsegít, december végéig szeretnék haza érkezni. Januáriusban még vadászhatnánk, — ámbár nem tudom, van-e mire, mert a júniusi nagy vihar és óriási jég, úgy látszik, a Szt. Iványi-féle aufzugot és nyulakat ép úgy, mint a zichyfalviakat egészen agyonposékolta, a mint nekem ezt Havas referálta.

Majd hát Biharban fogunk vadászni vadisznökre. Itt egy párszor vadásztam, de eredménytelenül. Ha a kaukázusi őzbakok nagy-szerűeknek tünnek föl nekem 4 éve, most azt mondhatom, hogy még sokkal különbek az urialik — és mindezeknél különbek a dél-szibériai Altáj-hegységbeliek.

Iyenyrl fogalmam sem volt. Egy őzbak súlya 80—100 kiló, agancsa pedig mindjárt az első évben (ugy mondják) legalább is hatos. Viszek mindegyik fajtából vagy 4—5 példányt haza. Az urialikból az egész fejet kipreparáltattam. Az állat különben absolute olyan, mint a miénk, csak hogy jóval magasabb és testesebb; olyan, mint egy igen nagy dámszarvas! Agancsa szép sötét-gyöngyözött mindvégig; — szóval remek.

A szarvas itt az Altáj hegységben (Dél-Szibéria) a cervus Canadensis válfaj, Moval, vagy Maral. Kolosszális állat, óriási, de nem szép agancsokkal; világos színű, nincsen koronája és nincsen gyöngyözve egy cseppet sem. Különbön olyan, mint az amerikai Vapiti; azt hiszem, ugyanaz; temérdek van és könnyen is hozzáférhető; a falkában különben mint házi állatot tartják.

Agancsát, mikor még puha, levágják és mázsaszámra szállítják Khinába; gourmandok kedves ételre vörös eczettel páczolva. Hiuz rém sok van.

Egy szücsnél Minuszinszk-ben e tavasszal lótt 170 darab hiuzbört láttam. A fajdkakasokat most lövik, — az aprókat vizslával, egy nap 60—100-ig is! a kis fajtát is meg a vadpulykát (amerikait) és az óriási foglyot (Megalo-perdrix Altaiensis). Ebből kitémettem egy példányt; akkora, mint nálunk egy fajdkakas. Vadászati eldorádó ez, csak ne lagná oly csunya népség, mint ezek a *soyetelek* és *tunguzok*, meg a temérdek deportált és megszökött zsvány. Ezek rablásból élnek. Egy hét alatt *Krasnojarszk városában*, a gubernium székhelyén, 47 embert öltek meg és fosztottak ki! Hurkot vetnek az ember nyakára és úgy rántják le világos nappal a kocsiról; ez tovább hajt, a passagier egy későféllel elnémitatik — és azután ott hagyják! De most Isten veled! Te itt ki nem bírnád. Most is kidobtam egy *amerikai aranymosót*. Valóságos *Gambusinos-ok* — tolaokodók, tolvajok és ha szükséges, gyilkosok is!

Itt küldök néked egy fényképet; így néz ki az ember, ha a Gobi-ba készül. Se haj, se szakáll! Majd megnő, mire haza térek! Isten veled! Irj Pekingbe, kérlek. Szívből ölel igaz magyar barátod.

Szeretlek volna látni, édes öregem, ezen az úton Krasnojarszktól idáig. Félig kész vasúton jöttünk. Egy mozdonyval mentek a munkások; *kétszer esett le a mozdony a töltésről* — és sajnos, mindkét-szer egy pár ember pusztult el. Az egyiket a töltés homokjába nyomta bele; egy pillanat alatt, míg kivették, meg volt halva, — *megfuladt*; — meg a gégeje is tele volt homokkal! A gépészt agyonforrázta és agyonzúzta a kazán. Második alkalomkor a gépésznek és fűtőnek semmi baja sem lett, de három munkást úgy agyonütött az utánuk menő két wagnon, hogy semmi emberi formájuk sem maradt!

A mi vonatunk aránylag még szerencsésen jött körösztil; persze csak vagy 3 wagnonból állott; egy első osztályú és egy második. Mink voltunk a miniszterium által kiküldött főmérnökkel az elsőben, a másodikban 2 ezredes, egy marine-kapitány és egy pár asszony, meg kis gyermek ült; és wagnon a podgyásznak, és volt egy negyedik osztályú munkásokkal és eszközökkel; — ez ment a harmadik helyen a mozdonytól! — és az Angara folyam hidján ép ez a wagnon ugrott ki! 34 méter magasságban minden korlát nélkül, rohamos sebességű víz

felett, képzelheted a szituációt! Cseppet sem volt szép. És így ment ez 6 és fél napig; — tojással, tejjel és kenyérral éltünk; — most még rosszabb kosztra lehetünk elkészülve a Gobi-ban! Isten Veled! üdvözöl igaz, öreg barátod
Zichy Jenő.

A DÉLMAGYARORSZÁGI HADGYAKORLATOK.

Katonai munkatársunktól.

A Dél-Magyarországon, nevezetesen Buziás vidékén közelebb lefolyt nagy hadgyakorlatok jelentőségét leginkább a terep adja meg, melyen védelmi háború esetén az ország sorsa eldőlhethetne. A vezérkar főnöke által kidolgozott föltevés szerint az osztrák-magyar hadak zöme az éjszakra betört ellenség által le van kötve, a 7-ik hadtest, Schwitzer altábornagy vezénylete alatt, a Dunánál és a Szávanál megfigyelő állást foglal el, végre az ellenség egy másik serege váratlanul a déli határszélén át Erdélybe nyomult s az ott álló csekély osztrák-magyar csapatokat visszatolva, az ország déli részét elfoglalta. E hirre a Versecznél összevont 7-ik hadtest parancsot kap, hogy gyorsan Temesvár vidékére indulva, az ellenség előrenyomulását akadályozza meg. Erre az ellenség fővezénylete tudva, hogy az osztrák-magyar sereg zöme éjszak felé le van kötve, továbbá hogy a 7-ik hadtest Temesvár felé indult, a 12-ik hadtestet (mely ez esetben az ellenséget jelezte) Probst altábornagy vezénylete alatt Temesvár és Arad elfoglalására küldi előre.

Szeptember 2-án kezdődtek meg a hadmívelések a két hadtest közt. A 7-ik hadtest főhadiszállása a napon Gattajában, a 12-ik hadtesté pedig Lugoson volt. Szeptember 3-án mindkét hadtest előrenyomult a nélkül, hogy nagyobb számú csapatjaik összetűztek volna; a két hadtest, Buziás közelébe ért, mely állásban az éjszakát táborozva eltöltötték.

Másnap Buziás vidékén történt az első nagyobb összekötkezés, melynek lefolyását Ó Felsége József főherceggel és katonai kíséretével a negyedszáz láb magas Skansen hegy fensíkjáról figyelte. Voltak egyszerű lovassági és gyalogsági rohamok, melyek reggeli 8 órától délutáni 2 óráig tartva, a 12-ik hadtestnek visszavonulásával végezték.

A terep, melyen az e napra tervezett hadmívelési gyakorlatok lefolytak, mind a három fegy-

ROMÁNOK BUZIÁS VIDÉKÉRŐL.

Klós fényképe után.

vernembeli csapatoknak alkalmat nyújtott arra, hogy kiképzettségüket megmutassák. A gyalogságon, mindamellett hogy úgy szólnán 48 óráig folyton talpon volt, a bányadtságnak legesekélyebb jele sem látszott.

Ó Felsége a király katonai kíséretével és az idegen hatalmasságok katonai meghatalmazottjaival pontban hét órakor a gyakorló-térre lovagolt és Szinérsg vidékén, hol Ferencz Ferdinánd főherceg a 17-ik gyaloghadosztállyal és Cerri altábornagy egy hadosztállyal álltak, szemlélte a 7-ik hadtest elleni támadását. Különösen érdekelte Ó Felséget a 7-ik lovassági hadosztály támadása a visszavonuló gyalogság ellen, melyet azonban a 35-ik gyaloghadosztály tüzei erőlyesen visszanyomtak. Ez alkalommal ismét kitént, hogy a gyalogság csak úgy tarthatja magát nagy lovassági támadások ellen, ha védelmet a tüzérség támogatja. Szinérsg-ről Ó Felsége a gyakorlat lefolyása után Buziásra kocszított. A király tehát reggel 7 órától délutáni 2 óráig folyton nyeregben ült és két kedvenc paripáját, a Vilmos főhercegtől öröklött *Fancy Girl* nevű gyorslábú kancsát, valamint *Draumove* nevű írlandi heréltjét kifárasztotta.

Midőn a király a Dumbrava erdőn keresztül lovagolva, ott a 39-ik gyalogezred néhány osztályára akadt. A debreceni fiúk a szűk kocsitól az útszéli árokba vonultak, hogy a királynak helyet csináljanak. Ezt azonban Ó Felsége nem engedte meg s a több heti menetelés és a sűrű por daczára peczkesen lépdölő bakáknak odaszólt: „jól néztek ki fiúk! Csak maradjátok az úton. En könnyebben kitérhetek, mint ti.” Erre sarkantyúba kapva paripáját, kíséretével együtt tovább lovagolt.

A gyakorlatok alatt a csapatok körül elterülő erdő kigyúladt, ez azonban a mozdulatok folytatását meg nem akasztotta. A közeli helységekből oda sietett tüzérségek a tüzet hamar eloltatták.

Nagyszerű látvány volt a 7-ik hadtestnek egy helyen felállított tüzérsége nem kevesebb mint 48 ágyúval. A tüzérség akadályt nem ismerő

mozgékony-ságát az idegen tiszték mind meg-bámulták.

A következő két napon a 7-ik és a 12-ik hadtest parancsnokai azon voltak, hogy egymást állásaikból kimozdítsák, mi jó alkalmat nyújtott a csapatok erős kipróbálására. Szeptember 5-én este a 7-ik hadtest főhadiszállása Szilason volt, míg csapatjai Buziáson, Szilason, Izgadon és Rakoviczán voltak elhelyezve. A 12-ik hadtest főhadiszállását Daruvárott tartotta, csapatjai pedig Vecseházánál és Boldurnál táboroztak. Schwitzer altábornagy, a 7-ik hadtest parancsnoka, arra határozta magát, hogy ellenfelét Daruvárról kiszorítja, miért is elővédji 3-ikán reggel az előőrsi vonalat átlépve, a lovas hadosztállyal előre nyomultak. A kötött léghajó osztály a Skansen hegyre küldetett, hogy onnan az ellenség mozdulatait megfigyelje.

Erre Probst altábornagy, a 12-ik hadtest parancsnoka, arról intézkedett, hogy veszélyeztetett oldalszárnyait az ellenség lovassága ellen megvéddesse. Ilyformán előrelátható volt, hogy Szinérsg és Daruvár vidékén nagyobb összekötkezés fog történni. Nyolcz óra felé a lovassági hadosztályok szárnyain felállított lovas-ütegek megkezdték a harcot, melybe rövid idő múlva mindkét részlőr a gyalogsági hadosztályok is belegegyedtek. Tíz óra felé Cerri gyaloghadosztálya az ellenfél gyalogságát oly hevesen megtámadta, hogy a Dumbrava erdőig vonult vissza, ott azonban ismét helyt állott.

Ekkor a 7-ik hadtest parancsnoka a fővezénylettől értesítést kapott, hogy megbízható tudósítások szerint Erdélyből nagy számú csapatok vonulnak a Maros völgyébe, miért is a 7-ik hadtest nem sokára erős ellenféllel fog szemben állni. Együttal tudtára adatott, hogy a hadtest erősítésére egy gyaloghadosztály vasúton Temesvárra fog küldetni, mely oda az esti órákban érkezik meg. Addig a hadtest ne folytassa Lugos elleni intézett támadásait, hanem maradjon Buziás vidékén védelmi állásban. Erre Schwitzer altábornagy az ütközést megszüntetését elrendelve, hadtestével Buziás felé vonult vissza. Amde mielőtt a parancs végrehajtható volna, a 23-ik honvédhadosztály meg-

támadta Schwitzer gyalogságát; e közben azonban egy tüzérségi osztály lőtávolába jutván, jóformán visszavonulni lett volna kénytelen, ha a hadtestparancsnok a harc megszüntetését el nem rendeli. Délután 2 órakor Ferencz Ferdinánd főherceg egyik hadosztálya a szorogatott gyalogság segítségére sietett ugyan, de tevékenységét a harc megszüntetése miatt nem folytathatta.

Nagyon érdekes volt a kötött léghajó-osztály működése, mely ez alkalommal teljesen bevált. A léghajót 48 legény tartja féken. Kis kosárban vezérkari tiszték ülnek, kik 6—800 méternyi magasságból telefonon az ellenség mozdulatairól hirt adnak, melyet aztán kerékpáros és lovas küldönczök visznek az illető parancsnokokhoz.

Az itteni hadgyakorlatokat egy nagyszerű támadással fejezték be, melyet a 12-ik hadtest a Buziás alatt és ennek déli részén álló 7-ik hadtest ellen intézett. A király pontban 7 órakor kíséretével és a külföldi tisztekkel a Buziásról délkeletre fekvő magaslatokra lovagolt, hol a 7-ik hadtest állást foglalt. Ó Felsége nagy érdeklődéssel figyelte a 12-ik hadtest előre nyomulását és a csapatoknak változó szerencsével folytatott harczeit. Midőn aztán a 12-ik hadtest 11 óra felé elhatározó támadásra készült, Ó Felsége lefuvatást parancsolt, mire a tüzelés véget ért. Erre a hadtestparancsnokok vezérkarukkal, a döntőkök és tudósítók, valamint a hadgyakorlatok fővezénylete Ó Felsége köré gyülekeztek. A király megelégedését azzal fejezte ki, hogy a csapatok magatartását s tüzfegyelmét úgy a közös hadseregnél, mint a honvédségnél egyiránt kitünőnek nyilvánította. Megdicsérte továbbá a vezérkar főnökét, a döntőkök és tudósítók ernyedetlen szorgalmát, végül pedig megparancsolta, hogy királyi megelégedése az összes csapatoknak tudtúl adassék. A király Buziás felé lovagolva, ütközben több menetelő csapatot tekintett meg, délutáni három órakor pedig Bécsbe utazott, honnan nem sokára ismét hazánkba tér vissza, a felsőmagyarországi hadgyakorlatokra, Lőcsére.

Kossak József fényképe után.

A KIRÁLY MEGÉRKEZÉSE BUZIÁSBÁ.

NEMZETKÖZI LEFEGYVERKEZÉS.

Miklós csár indítványa az egész világ figyelmét magára vonta ugyan, de az európai nagyhatalmasságok elhatározása valószínűleg nagy akadályokba fog ütközni. Egyelőre Németország és Oroszország szárazföldi seregeinek békelétszáma a nagy kérdés békés megoldását már csak azért is megnehezíti, mivel a francia köztársaság 18 év alatt oly haderőt állított fel, a minőt a többi hatalmasságok nem mutathatnak. De lássuk a számokat.

Teljes haderő.

1. Franciaország	3.100.000 ember.
2. Németország	3.000.000 "
3. Oroszország	3.000.000 "

Gyalogság.

1. Franciaország	2.100.000 ember.
2. Németország	2.000.000 "
3. Oroszország	1.900.000 "

Lovasság.

1. Franciaország	350.000 ember.
2. Németország	140.000 "
3. Oroszország	240.000 "

Tüzérség.

(Gyalog, lovas és vár-tüzérség.)

1. Franciaország	400.000 ember.
2. Németország	360.000 "
3. Oroszország	340.000 "

Műszaki csapatok, szervonát, egészségügy, vezérkar, stb.

1. Franciaország	235.000 ember.
2. Németország	226.000 "
3. Oroszország	265.000 "

A hadsereg költségei (évenként):

1. Franciaország	25.000.000 frank.
2. Németország	30.000.000 "
3. Oroszország	30.000.000 "

Anglia serege, — Indiát és a gyarmatokat is belefoglalva — 915.000 ember, de azért mégis 37 milliót költ reá, mi onnan magyarázható, hogy az angol katona felszerelése, élelmezése és szállása, továbbá a csapatoknak Indiába és a gyarmatokba való szállítása sokba kerül.

Daczára annak, hogy az orosz katona tartása a lehető legolcsóbb, a csár birodalmának hadi költségvetése óriásinak mondható. Erre nézve I. Miklós csár már a krimiai hadjárat alatt kijelentette, hogy a sereg költségeinek minden harmadik rubelje a tolvajok zsebébe jut.

Érdekes továbbá az is, hogy Franciaország egymaga 4400 ágyúval jelenhet meg a csata-

téren, míg Németország és Oroszország együttvéve csak 5000 ágyúval rendelkeznek, holott Sedannál a francziáknak mindössze alig volt 1000 ágyújuk.

Oroszország háború esetére roppant számú népfőlkélt állíthat lábra, de ennek nagy hasznát már csak azért sem vehetné, mivel fegyver-

Kossak József fényképe után.

SZIKLA DIADALKAPU A BUZIÁSI FÜRDŐBEN, A KIRÁLY EBÉDLŐ SÁTRÁHOZ VEZETŐ ÚTON.

zete az újabb szerkezetű tüzérséggel és puszkával szemben meg nem állhatna.

A tengereken Anglia hajóhadai uralkodnak, még pedig számban úgy, mint fölszerelésben, melyet eddigelé a többi hatalmasságok meg sem közelítettek. Mindezek dacára nagy aggodalmat kelt Angliában a szárazföldi hatalmasságok folytonos fegyverkezése, még pedig leginkább azon okból, mivel egy részt Amerika, más részről Oroszország lassanként India határai és Kína felé nyomulnak előre. A spanyol gyarmatok elfoglalása arra serkentette az angol államférfiakat, hogy a roppant kiterjedésű tengerentúli gyarmatok védelmi kérdését szóba hozzák. Azon esetre, ha az orosz részről kezdeményezett általános lefegyverzés terve nem sikerülne, biztosra vehető, hogy Anglia szárazföldi haderejét nagy mértékben szaporítani fogja. Indiában az angol kormány 167.000 bennszülött katonát tart zsoldban, de a legutolsó véres fölkélek azt mutatták, hogy a milliókba kerülő haderő nem épen megbízható. Ez okból Anglia a közel múlt évek lefolyása alatt mintegy 40 ezer katonát küldött Indiába és Kanadába és ottani kerekeit folyton létszámban tartja.

A mi most azon arányt illeti, mely az egyes hatalmasságok haderejének száma és a lakosság száma közt fennáll, a következő adatokat közölhetjük:

	Katona.	Lakosság.
Franciaország és gyarmatai	3.100.000	81.000.000
Németország	3.000.000	63.000.000
Oroszország	3.000.000	114.000.000
Angol birodalom	900.000	363.000.000
Osztrák-Magyar-Monarchia	1.500.000	38.000.000

EGYVELEG.

* Postagalambok és orvosok. Egy skót orvos távolibb vidéken lakó oly beteghez, melynek állapotában veszélyes változás várható, egy postagalambot visz magával, melyet aztán szükség esetében a házbeli elbocsátanak. A galamb megérkezése az orvosnak azt jelzi, hogy a beteg rosszul van és segélyt várja, mire az orvos rögtön elindul. Ezt az eljárást ajánlja figyelmébe egy külföldi lap általában az orvosoknak.

A SZEPESSÉGI HADGYAKORLATOK SZÍNTERE.

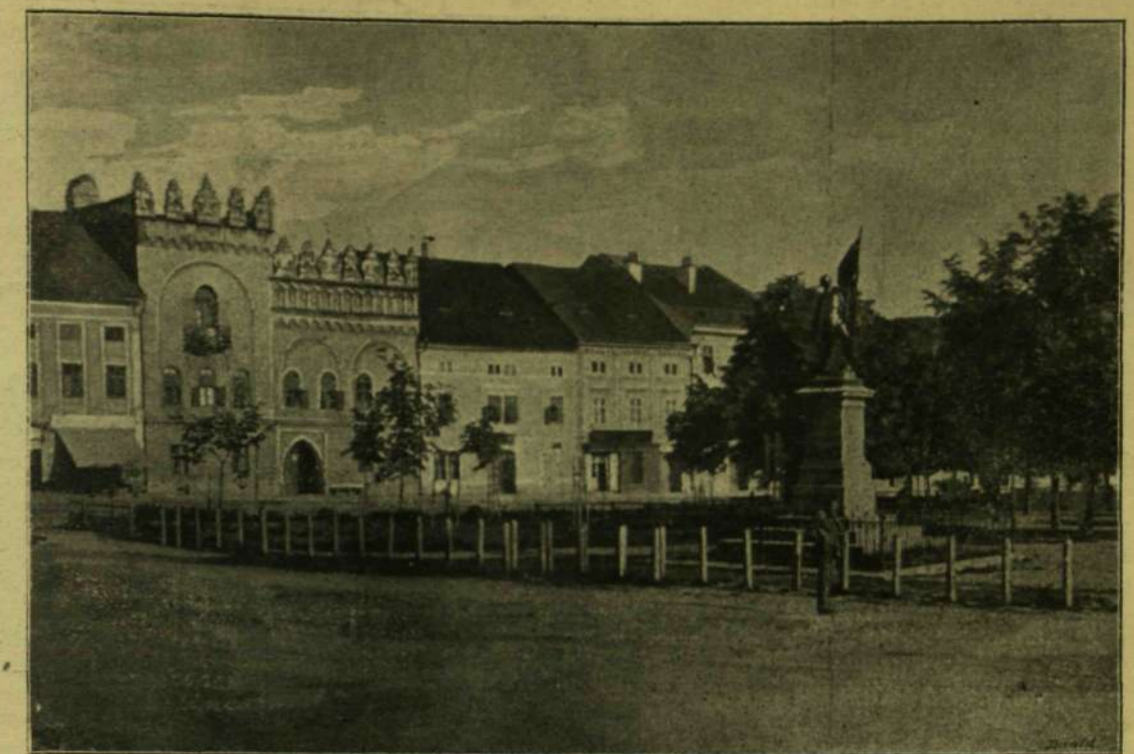
A buziási hadgyakorlatok után a szepességi következők, melyek a Poprád tágas, hullámos lapályán, Lőcse város közelében szintén Ó Felsége személyes jelenlétében fognak lefolyni.

A király Bécsből e hó 12-én érkezik Lőcsére, Szepes megye hetedfélezer lakosú székhelyére, mely nagy diszszel fogadja Ó Felségét, ki ott tartózkodása alatt a megye székházában fog lakni.

A király a hadgyakorlatok megkezdése előtt kirándulást tesz a közeli Magas-Tátra s annak is egyik legszebb pontjára, a csorbai híres tóhoz, melynek tulajdonosa, Szentiványi József száját villájában, a József-lakban vendégeül fogja tisztelheti Ó Felségét.

A Csorbai-tó, melyet a király most első ízben látogat meg, a Magas-Tátra déli lejtőjének legnagyobb tava, mely 1351 méter magasságban, de a Tátra tömegétől elkülönözve egy kiszökellő fensík horpadását foglalja el a Szolyiszó (2314 méter) és Bátya (2328 méter) magas hegycsúcsok alatt, gyönyörű fenyvestől környezve, melynek sötétzöld lombjai csodálatos tisztasággal tükröződnek vissza a tónak aczészürke szint játszó vizében. A tó felszíne 40—42 holdnyi területű, kerülete harmadfél kilométernyi s mélysége átlag 207 méter. Vize, melyet földalatti források és a szomszéd Csorbai-völgyből erre csörgedező beszivárgások táplálnak, nyugati szélén egy kis patakoeska alakjában foly le a aztán lent a völgyben a Poprád-dal egyesül. A tó hajdani jégár maradványa, mely valaha a föntebb említett két hegycsúcs közötti völgyet töltötte be; e jégár morénája a tavat délről szegélyező domborulatban ma is megvan. Különös tájképi szépséget ad e remek víztükörnek az, hogy míg kelet s föleg éjszaka felől meredek erdős hegyoldalak ereszkednek fel, sőt egészen a partja széleig; dél és kívált nyugat felé tágas kilátás nyílik mellőle úgy az átellenes Alacsony-Tátra hosszú láncolatára, mint balra a Poprád, jobbra pedig nagy messzeségig a Vág völgyére.

E kiváló helynek úgy szépségét, mint üdülésre való alkalmas voltát tulajdonosa, Szentiványi József nagybirtokos ismerte föl először, 1880 óta a tó partján előbb egy, majd több nyaralót és vendéglőt is építtetett s ezzel lassanként annyi látogatót vonzott oda, hogy az időközben parkszerűen szabályozott tó környéke rövid másfél évtized alatt országos hírű klimatikus gyógyhelyül és turista-teleppé emelkedett s Csorba-fürdő néven ma már külföldről is sűrű látogatósnak örvend. Eleintén nehéz volt e magas fekvésű paradicsomba följutni, mert csak egy kezdetleges szekérrel vezetett föl hozzá a meredek hegyoldalon. Nem régeből azonban fogaskerekű-vasút épült a völgy aljától a tóig, meg a Magas-Tátra derekán is. Kényelmesen

A THURZÓ-HÁZ ÉS HONVÉD-EMLEK LŐCSÉN.

járható útát létesített ide a magyarországi Kárpát-egyesület Tátrafüredtől, azt a turista-utat, melyet József főherceg Ó Felsége nevének tiszteletére Klotild-útnak neveznek. Erre az új fűrdő hirtelen nagy lendületnek indult; nemcsak a nyaraló-házak szaporodtak, hanem postais és táviró-hivatalt is létesítettek a gyönyörű telepen, mely így rendes és kényelmes összeköttetésbe lépett a közforgalommal.

E kedves üdülőhely, mint említettük, egyszerű turistatelep is, honnan nyáronként élvezetes kirándulások történnek a Magas-Tátra különböző bérceire, völgyeibe és híres tengerzemeihez.

Csak e rövid ismertetésből is látható, hogy igen érdemes e tündéri szép helyet megismertetni Ó Felségével, ki a természetnek oly lelkes barátja, kedvelője.

Lőcséről e hó 12-én reggel vasúton megy a király a közeli Poprád állomásra, hol azonnal kocsiira ül és Tátrafüredre, onnan pedig az úgynevezett turista-úton a Csorbai-tóhoz hajtat, s ott megebédelvén, a gyönyörű tavat és regényes környékét megszemléli, aztán pedig a magas fekvésű tótól a Vág völgyébe ereszkedő fogaskerekű-vasúton Csorba vasúti állomásra megy, honnan Liptómezei tisztelegésének fogadása után külön vonaton Lőcsére tér vissza.

Lőcse, mint tudjuk, egyik legrégebbi városa a kies Szepesmegyének. A krónika szerint a mon-

gok eltávoztása után, 1245 táján keletkezett egy jókora dombon. Eredetileg kisebb vár volt, melynek helyén a város mai magva, a Kör (Ring) nevű belvárosi tér áll. A vár, majd a körülötte épült város állítólag a kelta „liuche” (vár) szótól nyerte Lőcse (illetve Leutschau) nevét; 1285-ben már királyi várossá lett és főhelye volt a „24 szépsi város”-nak. A hosszas négyyszög alakú várost ma is köfalak kerítik, melyeket régebben még mély árkok is környeztek; de ezeket idővel nagyrészt betöltötték s ma gyümölcsös kertek díszlenek a helyükön. A falakon négy kapun át vezetnek ki az utak a városból.

Lőcse városa a századok folyamán sok viszon- tagságon ment keresztül. Háborúktól és elemi csapásoktól gyakran és sokat szenvedett. Mindazáltal sokat megőrzött különösen építészeti régiségeiből, melyek művészettörténeti tekintetben ma is igen nevezetesek. A régi épületek, kivált a tágas Kör-tér szegélyező házak olaszos ízlés szerint arkádokkal épültek (lásas házak), melyek alatt boltok sorai vannak mind maig, jelölül az élen kereskedelmi és ipari életnek.

Építészeti nevezetességei közül megemlítiük a város házái közül magasan kiemelkedő s messzire ellátszó Szent Jakab-templomot, mely hazánkban egyik legnagyobb csarnok-templom s berendezése a középkori műiparnak egész múzeumául tekinthető. Ebben a templomban Ó Felsége misét fog hallgatni. Másik nevezetes épülete Lőcsének a tornyos városháza, mely német renaissance-építmény s a maga nemében egyike a legszebb középületeknek az országban. Úgy látszik, hogy már a XIV. században fönnállott. 1550-ben teljesen leégett s aztán csak 1615-ben újították meg mai alakjában, melyet az 1893—95-ben történt újabb restaurálás is megővött. Ez is arkádós épület. Déli és nyugati oldalán az emeletet is oszlopos folyosók és loggiák díszítik. Szép fali festményeken kívül több becses műemléket és a régi igazságszolgáltatásnak különféle jelvényeit s eszközeit őrzik. Alapjában szintén renaissance-ízlésű, de későbbi megújítások és átalakítások miatt a különféle építészeti stílusok szeszélyes egyvelegévé lett az egykori Thurzó-családnak a főtéren levő csarnokos háza, melynek kívül-fők-tornyokkal megrakott partázata, bent az udvarán pedig a folyosója a legerdekesebb részei. Kovácsolt vasrácsosztú nyílt tornácát a renaissance-stílus igazi remekének tartják.

Lőcsének már kiemelkedő fekvésénél fogva is nagyon határos képe van, melynek szépségét igen emeli a vidéket szegélyező hatalmas hegy-sorozat, a Kárpátoknak az a nagyszerű bérce-sorozata, melyből nyugaton uralkodó fenséggel meredez ki a Magas-Tátra a lomniczi és gerlachfalvi (újabbban Ferencz-József) estésokkal, a magyarországi hegyek e két büszke királyával.

Divald fényképe után.

A LŐCSEI FŐTEMPIOM ÉS VÁROSHÁZ.

LŐSE VÁROS.

Divald fényképe után.

A MÁRIA-REMETEI ÚJ TEMPLOM.

Szép ünnepélylyel helyezik el ma a főváros közelében fekvő Mária-Remete búcsújáró-helyen az ott épülő új templom alapkövét. A főváros katolikus lakosságának — mely pedig negyedszázadezer főre rúg — a Gődöllő melletti Besnyőn kívül Mária-Remete az egyedüli kegyhelye. Mária-Remetének különben közelsége és szép fekvése is közrejátszanak abban, hogy a leglátogatottabb búcsújáró-helyek közé tartozik.

Mária-Remete a hidegkúti völgyben fekszik, közel Hidegkút községhez. Szelid emelkedésű, de sűrű erdejű dombok között vágott tisztáson magában áll a régi kápolna, melynek helyébe most az új templomot építi a hívek buzgóssága. A kápolna előtt, korhadt ágait messzire kinyújtva, áll egy hatalmas, vén tölgy; törzsén és ágai között több Szűz Mária-kép látható, melyek közül a legrégebb, a tulajdonképeni «csodatévő» kép. Ettől vette a kegyhely elnevezését és ennek híre gyűjtötte oda a búcsújárókat. Ez a kép egy svájci búcsújáróhelyről származik. Mária-Einsiedel a neve annak a svájci kegyhelynek, melynek kápolnája 948-ban csodás hirben állt. A pápák teljes búcsút engedélyeztek azoknak, a kik ezt a kápolnát látogatták, ezért a zarándokok ezrei fordultak ott meg, hogy az ottani, fatörzsbe illesztett, csodatévő Szűz Mária-kép előtt ájtatoskodjanak.

Ennek a svájci Szűz Mária-képnek a másolatát a múlt század végén valami Tolvitzer Katalin nevű asszony hozta magával, s állította mostani helyére. A környékbeliek sűrűn látogatták a képet, csodatévő híret költötték, s aztán a hely akkori birtokosának, Trstyánszky Ignácznak a segítségével deszkából kis kápolnát építettek mellé. 1807-ben Trstyánszky elhalálozván, végrendeletében meghagyta özvegyének, hogy rendes templomot építtessen a deszka kápolna helyett.

Igy jött létre 1816-ban a most is fennálló kápolna, a hova a budapestiek s a környék lakói, különösen kedden, csütörtökön és szombaton számban jártak. Ezek a napokon a hidegkúti plebánus misét szolgáltatták ott. A kápolna a Boldogasszonyról van elnevezve, s Mária születése napján minden évben nagy ünnepélyességgel tartják meg benne a búcsút.

Azonban a környék, de különösen a főváros népességének szaporodásával hovatovább szükség bizonyult a már-már avuló kápolna, s a hívek új templom építéséről kezdtek gondolkodni.

E célra mintegy 17 évvel ezelőtt a «Mária-Remete Boldogasszony-kápolna egyesület» alakult *Szentkirályi Antal* miniszteri hivatalnok elnöke alatt, s buzgó működésének eredményül a jelen év tavaszán megkezdtek az új templom építését, melylyel annyira haladtak már, hogy ime, rövid idő alatt tető alá került az épület s az alapkövetélti ünnepélyt is megtarthatták.

Az új templom teljesen a régi kápolna helyébe épül; s hogy addig is, míg teljesen kész nem lesz, az istentiszteletek megszakítást ne szenvedjenek, a régi kápolnát teljes épségében meghagyták — csak a tornyát bontva le, — s e köré építik az új templomot, mely ebből láthatólag is sokkal nagyobb lesz a réginél, s inkább befogadhatja az ájtatoskodókat, kik a kegyhelyet fölkeresik.

Az új templomot, melynek képét a terv után szintén bemutatjuk, román stílusban, *Schömer* Ferencz műépítész tervei szerint *Hauszmann* Sándor építőmester építi s az építésre *Ney Béla* miniszteri osztálytanácsos és egy külön e célra választott bizottság ügyel föl.

A templom építési költségei előreláthatólag meghaladják a 100,000 frtot, s a hívek további adományaira van szükség, hogy az eddig 60,000 frtot alig haladó összeg annyira szaporodjék. Ezért a gyűjtést még tovább folytatják s az adományokat az összes fővárosi plebániáknál, s Mária-Remetén a plebánosnál átveszik. Azoknak az adományozóknak a nevei, a kik a templom-építés céljára 200 koronát vagy ennél többet fognak adományozni, — a templom belsejének falába behelyezendő márványlapokba fognak vésetni. Azon kívül minden Mária-napon az összes adakozók lelki üdvösségeért miséldozatot fog tartatni.

Az új templom építésének befejezését a jövő év őszére tervezik.

A VASUTI KOCSIK JÖVŐ BERENDEZÉSE.

Ha elolvassuk a szabadalmi közlönyt, arra a tapasztalatra jutunk, hogy van számtalan oly számottevő és üdvösnek ígérkező, sőt üdvösnek tapasztalt berendezés, mely gyakorlati alkalmazást még sem talál s melyekre nézve a jövő nemzedéknek tartatik fenn, hogy igazi értéket felismerve, a tárgyak és eszközök netán túl magas előállítási költségeit valami módon csökkenteni igyekezzenek.

Igy például csak a multkor volt alkalmunk a német államvasutak kocsijaiban látnunk s használnunk azokat az automatákat, melyek öt krajczárnyi árért szappant, papírt és törülközőt adnak az ember kezébe. A ki valaha rekkenő nyáron félnapokig tartó utazást tett s az ember kezére ragadó fekete szénpor kellemességeit élvezte, az bizonyára meg tudja becsülni a most mondott berendezésnek kellemességét és hasznát. Annál csodálatosabb, hogy a magyar államvasut, mely különben a hasznos újításával sokszor a külföldet is megelőzi, ez üdvös berendezést nem utánozza.

Ép oly kevéssé használják, egyes eseteket leszámítva, a levegővel megtöltött, nagyon rugalmas párnákat, melyek pedig betegek vagy gyengélkedők szállításánál megbecsülhetetlen szolgáltatást tesznek, főleg akkor, ha az illetőknek huzamosab időn át kell egy helyben fektüdniök. Miután azonban az ily gummipárnák nagyon

drágák voltak, csakis a gazdagok használhatták őket.

Most azonban e fényűzési cikk olcsóbbá lett, még pedig az által, hogy a japán kereskedelmi összeköttetések által a japániai találmányait magunk is felhasználhatjuk. A japánok ugyanis valami erős, egyáltalán el nem szakítható papírnak a készítményét ismerik, melyet párnák, nyugágak, stb. készítésére a sokkal drágább gummi helyett pompásan fel lehet használni. Ezeket a papírból készült párnákat tele szivattyúzzák levegővel, s ilykép a legkönnyebb, leghűvösebb és legkellemebb párnákat kapjuk. Shoemaker, az amerikai alelnök a pittsburgi vasúttársaságnál birt szalonkocsijait mind ilyenmő légpárnákkal szereltette fel. Valamennyi ülés és támla, ugyszintén az ágy-matracok is e pneumatikus módszer szerint vannak készítve. Este az ülések párnáiból a levegőt kibocsátják, a párnákat összehajtogatják s a kocsik két oldalán elhelyezett tartókba teszik; helyüket aztán a nagy, minden este újonnan friss levegővel megtöltött matracok foglalják el, melyeken pompás alvás esik.

Az utazás fáradalmait ilyként nagyon csökkentik s előrelátható, hogy ez az új találmány úgy a vasutak, mint a lakások berendezésében előbb-utóbb nagy változást fog előidézni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Budapesti Szemle szeptemberi kötetében a közéleti kérdéseknek több fejtegetését találjuk. *Márki Sándor* «Az erdélyi unió-bizottság» cím alatt az 1848-iki erdélyi utolsó országgyűlésnek ama történelmi nevezetességű határozatához szolgált új adatokat, mely a Magyarországgal való uniót kimondta. Az országgyűlés külön bizottságot alakított azzal a feladattal, hogy az Unióhoz szükséges részletes intézkedésekről az erdélyi állapotok alapján dolgozzon ki munkálatait a magyar országgyűlés számára. A bizottság munkálataiban élénk részt vettek a szászok és románok is. Látni lehet, hogy a bizottság mindent megtett Erdély egyes parlamenti rendezésére. A füzet további cikkei:

Kubinyi Viktor «Buonaparte Letizia» ezimen ismerteti C. Larrey-nak Párisban megjelent könyvét I. Napoleon édesanyjáról. *Bleuer* Samu dolgozata: «Deák Ferencz mint criminalista» a magyar jogi intézmények történetének érdekes fejezete. A tud. akadémia kiadásában a negyvenes évek büntetőjogi törvényhozásának fő anyagából, melyet Fayer László rendezett sajtó alá, Deák Ferencz működését és hatását tárgyalja, mert már az 1843-44-iki büntetőjogi javaslatok is Deák Ferenczről származnak, s nagy meglepéssel mutatják föl a világnak, mert összeköti a régi jogot a modern kodifikációval. *Szaniszló* Albert cikke: «Gazdasági tankönyvirodalmunk» méltatja. *Kovács* János állattenyésztéséről, méltatja. *Kovács* János pedig «A polgári iskola kérdése» ezimen egy most is sokat vitatott ügyhöz szól, hogy *Csengery Antal*, ki az 1868-iki oktatási intézményekbe bevettette a

A CSORBAI TÓ.

Divald fényképe után.

polgári iskolákat, indokolásában tisztán meghatározta azok célját s ma is erős érveléssel áll meg. Az utána következő cikke «A színházi cenzúra a múlt században», h. g. tollából. A szépirodalmi közlemények: «Otthon, a szülőföldön», angol regény *Hardy* Tamástól (7-ik folytatás), «A gyermek», költemény *Vargha* Gyulától; «Folyj gyors folyam», Lecky után, angolból *Szász* Károlytól. Az «Értesítő» könyvismertető rovat Szalay Fruzínának «Egy marék virág» verses kötetével, Sittenbergnek az osztrák drámai irodalom utolsó 30 évi kísérleteiről írt könyvével foglalkozik s megemlékezik az elhunyt *Sayous* Ederől, ki francia nyelven írt magyar történelmi műveket. A «Budapesti Szemle» Gyulai Pál szerkesztésében, a Franklin-Társulat kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre 6 frt.

Közép-európai műépítványok, egy körutazás alkalmával megfigyelve. Irta *Tóth* Mike kalocsai főgimnáziumi tanár. Százhetvenhárom illusztrációval. A tudományos irodalmi munkásságáról ismert szerző beutazta Európa nagy részét, s egy 430 lapot elfoglaló kötetben ad számot azokról a benyomásokról, melyeket az építészet művei tettek rá. Mint egyházi férfiú, leginkább a templomok iránt érdeklődött, ezekkel volt legtöbb alkalma tüzetesen foglalkozni. A francia föld egyházi műemlékeinek leírása foglalja el a kötet nagyobb részét, de Ausztriának, Olaszországnak, Svájcznak, Németországnak, Hollandiának szintén jutnak fejezetek. Képet is közöl a nevezetesebb templomokról, zárdákról, búcsújáró-helyekről, — élénk leírásban adva azok történetét. Megrendelhető Kalocsán a szerzőnél; ára 1 frt 50 kr, vászonkötésben 1 frt 80 kr.

Az Athenaeum Olvasótársának legújabb kötete: «*Ida*» (Miss Ludington's Sister). Irta *Edward Bellamy*, a híres amerikai író, ki a fantasztikust annyira szereti, de tartalma is tud nyújtani. «*Ida*» szintén bizarr történet. Ludington *Ida* elvesztette szépségét és ifjúságát, de rajongó szeretettel csüng rajta. Megvan neki a festett kép róla, s az iránt egész rajongás tölti el. Ez ráragad egy kis fiúcskára, *Riemer* Pálra, kit Ludington *Ida* örökre fogadott. A fiú rajongása az érett ifjúból lángoló szenvedélyvé válik, titokzatos szerelmmel csüng Ludington *Ida* régi másán. E misztikus érzelmet kiaknázza egy spirítusza pár. Saját lányukat, ki hasonlít Ludington *Ida* fiatalkori arczképéhez, a rajongók elé viszik, s ezek mindent elhisznek. Miss Luding-

ton a saját élő fiatalágát bevezetgi a szép leányban, *Riemer* Pál pedig szeretett eszményét. A sajátos helyzetnek maga a leány vet véget, ki megszereti Pált és az öreg Ludingtont és mindent bevall. A káprázat szétoszlik, de az érzések, melyeket imádóiban életre ébresztett, megmaradnak. Pál ábrándos, beteges érzése: igaz, reális szerelmmé lesz. Bellamy különben művészzel és finomsággal rajzolja a hősnő különös lelkiállapotát, a két lény egymáshoz való viszonyát. A regény ára piros kötésben 50 kr.

Erdélyi Zoltán fiatal költőnk, ki szerelmi lírája termékeivel már évek óta magára vonta az ilyenmő költemények iránt érdeklődők figyelmét, s kinek költeményeiből már lapunk is többet közölt és az Akadémia által a Nádasy-díjjal jutalmazott «Vesztett boldogság» című költői elbeszélést is közöltük múlt évi folyamunkban, most dalait «*Laura-dalok*» címmel egy kötetbe gyűjtve kiadja. A költői hangulattól áthatott kötetből, mely f. é. október hó 15-én fog megjelenni s mely 1 korona előfizetéssel ugyanazon hó 10-ig rendelhető meg a szerzőnél (Budapest, Múzeum-körút, 15. sz.), az alkalmossal mutatványul a következő csinos dalokat közöljük:

1.

Kérdezd a madártól:
Hogy kell hűnek lenni?
Kérdezd a szivemről:
Hogyan kell szeretni?

Én a lepkét kérdelem:
Hogyan kell feledni?
Tanítson meg, hogy kell
Csapodárnak lenni?

2.

Hogy néha a szivemnek
Dobogását hallgatom,
Biztatgom: Csitt szivem! csitt!
Nyugalom kell, nyugalom!

S ez a boldog, ugráló sziv
Feleselni mer velem, —
Dobogása egyre fájóbb:
Szerelme kell! szerelme!

Az Operaszínház újdonságai. Az Operaszínházban több érdekes újdonság kerül színre és a régebben pihenő dalművek közül is föllevenítettek néhányat. Az újdonságok legjellegesebb

nálunk annyira kedvelt *Delibes* Leó legkitünőbb dalműve, «*A király mondta*», melynek szövegét *Gondinet* írta. Ezután fog színre kerülni *Zichy* Géza gróf «*Roland mester*» című háromfelvonásos eredeti dalműve, melynek szövegét is ő írta. — A harmadik újdonság *Goldmark* «*Briseis*» («*A hadifogoly*») című két felvonásos dalműve lesz, melynek tárgya a trójai háborúból van merítve. Az Operaház igazgatósága, tekintettel arra, hogy a nagyobb balettekkel adni szokott egy felvonásos operák száma eddigelé csekély, új egy felvonásos dalművet fog előadni, *Berté* Emil «*Hópehelyke*» című dalművét, melynek a szövege egy burgundi herceg vadászalandját mondja el. Az eredeti dalművek között előadják *Lehár* Ferencz hazánkia «*Kukuska*» című négy felvonásos dalművét, (szövegét *Falzri* írta), mely eddig Lipcsében és Königsbergben került színre nagy sikerrel, s az orosz népelet tarkaságai is emelik. Ez újdonságok egynek kivételével mind magyar szerzők művei. — A föllevenítendő dalművek között vannak: «*Az afrikai nő*» (legutóljára került színre 1895-ben), «*A Rajna kincse*» (1896), «*Siegfried*» (1896), «*Az istenek alkonya*» (1896), «*A fegyverkovács*» (1892) és «*Toldi szerelme*» (1895).

Vigszínház. Szeptember 2-ikán mutatta be a Vigszínház az új saison első újdonságát, egy francia bohózatot, melynek címe «*A Prony-utcai úr*», szerzői *Boucheron* és *Tavernier*, magyarra fordította dr. Ince Henrik. Azok közül a bohóságok közül való, melyek a valószínűsége nem sokat adnak, a kényes és sikamlós helyzetek körül szeretnek előadni, különben pedig tekerényes utakon haladnak és a sok apróságból, bonyodalomból álló mesét el sem lehet mondani. A közönség azonban mulat rajtok.

Egy megcsalt férj keres egy urat, a kiről tudja, hogy feleségének udvarol. Nevét azonban nem tudja, mert az udvarló a Prony-utcai úr néven ismeretes csak. A megcsalt férj ügyvédje számára azonban föl kell kutatni az udvarlót, hogy a válópórt megindíthassák. A Prony-utcai úr gyanújába sokan belekeverednek, holott az senki más, mint maga az ügyvéd, kire a férj a válópórt bízta. Az asszony különben kikapott, udvaroltat magának a végre is a férjébe szeret bele, a ki egy boldonsz törvényesülki tárgyalás után természetesen megbocsádni neki és keblére zárja.

Divald fényképe után.

IDŐSB SZENTIVÁNYI JÓZSEF VILLÁJA A CSORBAI TÓNÁL.

Szeretpet játszik egy leendő após, a ki leányának föltétlenül erényes férjét kíván, maga pedig vénségére kalandokra áhítozik. A Vigaszínházban jól szokták előadni az ilyen eleven boházokat. *Haraszi Hermin* a kaczer asszonyt, a többi nagyobb szerepeket *Gál, Fenyvesi, Rónaszéki* és *Nógrádi Jolán* játszották, s többször megtapsolták őket. *Szerémi, Tapolczai, Kazaliczky, Mátrai* és *Pécsi Paula* kisebb szerepeket érvényesítettek.

A Magyar Színház. Szeptember 3-án a Magyar Színházban *«A babona»* című francia operette került bemutatás előadásra. Szövegét írták Clairvire és Ferrier, zenéjét szerezte Roger Viktor, fordította Makai Emil. A zene tetszett, a szöveg nem. Egy babonás völgyéről van szó, a ki házassága napján egy szerencsétlen emberrel akar jól tenni, mert a babona szerint ez szerencsét hoz. Rá is akad egy bujdosó kapitányra, a kit megmentendő, menyasszonya ruhájába öltöztet, viszont a menyasszonyát dragonyos ruhába. Ebből érthetetlen bonyodalmak és unalmaságok keletkeznek. Kártyolás csak a zenében van, a mely eleitől végig dalamos, fülbemászó. A közepesszámú közönség a zenét élvezte. *Vlád Gizella* tetszett legjobban, ki csinosan énekel és elevenen játszott a főszerepben. *Sziklai Kornél* egy időszakonkint siket bakter szerepéhez elég komikumot nyújtott.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A felvidéki magyar közművelődési egyesület szeptember 8-ikán tartotta közgyűlését *Pöstyénben*. Tavaly, mikor Nyitra volt a közgyűlés, ezt gróf Károlyi István elnök megnyitó beszéde miatt hosszabb ideig emlegették. Úgy látszik, hogy az egyesületben a politikai színezetű beszéd pártok sora közlésére szolgált alkalmul, s most a szeptember 8-iki közgyűlés új elnököt választott.

Craus István ügyvivő alelnök nyitotta meg a közgyűlést, s azt fejtegette, hogy az egylet lekövetkezőinek nem advezett a közelélt politikai izgalma s a klerus is, mely a Felvidéken a néppárt híve, távol tartja magát az egyesüléltől, melynek tehát a kormány támogatását mellőzni nem lehet. Craus végül bejelentette a maga és a tisztikar lemondását. Erre aztán megválasztották alelnöknek egyhangulag *Thuroczy Vilmos* nyitrai főispán, alelnöknek *Janits Imre* képviselőt és *Baross Jusztin* alispánt, helyettes alelnöknek *Gyürky Géza* megyei tisztifőgyűlést, jogtanácsosnak *Lőrinczy Gyulát* és titkárnak *Lőrinczy Györgyöt*. A közgyűlés még elhatározta, hogy a jövő évi közgyűlést *Trencsénben* tartják.

A Park-klub ünnepe. A budapesti Park-klubban fényes ünnepélylyel október 10-ikén helyezték el a királyi pár művészi mellszobrát. Az udvar szintén jelen lesz. *Vaszary* Kolos bíboros hercegprímás, gróf *Apponyi Albert, Jókai Mór* és *Széll Kálmán* lesznek az ünnepi szónokok. A leleple-

zéskor a magyar királyi opera énekkara is működni fog.

A magyar könyvkereskedők egyesülete közelebb tartott évi közgyűlésén nemcsak a főváros, hanem a vidék nagyobb könyvkereskedői is nagy számmal megjelentek. A tisztikar a következőképen alakult meg: Elnök: *Hoffmann Alfréd*; alelnökök: *Benkő Gyula* és *Maurer Adolf*; titkárok: *Ranschburg Viktor* és *Noseda Tivadár*; pénztárnok: *Franka Pál*; ellenőr: *Latz G.*; könyvtárnok: *Kókai Lajos*.

MI UJSÁG?

A király a hadgyakorlatokon. A farsztó, de tanulságos délvídeli hadgyakorlatok szeptember 7-ikén véget értek s a király is elútaszott aznap *Buziásról*, hol 2-ika óta lakott. A Buziás vidékén tartott hadgyakorlatokon *József főherceg* mint a honvédség főparancsnoka, s *Ferencz Ferdinánd* és *Ferencz Salvator* főhercek is részt vettek. A miniszterek közül báró *Fejérváry* honvédelmi és *Wlassics* közkutatási miniszter jelentek meg, az utóbbi mint házigazda, mivel a buziási királyi szállás a vallás-alaphoz tartozik. A gyakorlatok szigorúan katonai jellege az ünnepélyeknek is megmaradt, s a király küldöttségeket nem fogadott.

Az idei hadgyakorlatok érdekes újításai közt első helyen érdemel említést a lekötött léggömbök intézménye, a melyek, úgy látszik, kiállították a próbát. A léggömb lekötéséhez nem kevesebb, mint 48 ember szükséges. A piciny hajóban vezérfari tiszték ülnek, a kik 6–800 méter magasságból telefonálják le észleleteiket, a melyeket az ellenség mefordulatairól tesznek; a léghajó alján levő állomásról azután a jelentéseket kerékpáros- és lovas-hírvivők viszik tovább az illető parancsnokságokhoz. A kerékpárok használata azonban ezúttal sem mutatkozott valami hasznosnak. A gyakorlatok e hó 7-ikén délelőtt értek véget.

A gyakorlatok befejezése után a király sátorában ebéd volt, melyre meghívást kapott *Molnár Viktor* főispán és *Ludvig Gyula*, a m. kir. államvasutak elnökgazdájára. A király az ebéd alatt igen jó hangulatban társalgott környezetével. Az ebéd után, kevéssel három óra előtt a király *Ferencz Ferdinánd* és *Ferencz Salvator* főhercekkel együtt elutaszott Buziásról. Az elutaszás előtt a király kezét nyújtott *Wlassics Gyula* miniszternek és elmondta neki, hogy nagyon meg volt elégedve a szállásával. «A viszonylataira Budapestben, a hova legközelebb utazni szándékozom», — mondotta a király bucsuzásánál a miniszternek. A főispánnak és *Capdebo* alispánnak azt mondotta a király: «Mindem nagyon szépen volt elrendezve, nagyon meg voltam elégedve». Ezután az udvari vonat a közönség felkésztésére közt utnak indult. *József főherceg*, báró *Fejérváry* és *Wlassics* miniszterek este a személyvonattal utaztak el Buziásról, a hadgyakorlatok fővezetősége pedig másnap délen indult különvonattal egészen Lőcsére.

Ő Felsője vonatát este felé *Szegeden* nagy tömeg

várta és üdvözölte. A király a kocsijában állva fogadta a szünni nem akaró udvariadal.

A király buziási látogatása alkalmából sok fényképfelvétel készült, melyek közül mai számunkban már bemutatunk néhányat. *Kőszeg* a hadgyakorlatokról s a király buziási tartózkodásának egyes mozzanatairól készített felvételeket, *Kossak József* temesvári fényképész felvételei közül pedig a király megérkezését ábrázoló közöljük, s azon szikladialkaput, melyet a buziási fürdő állítottott. E képen a baloldalt látható a buziási királynapok egyik buzó rendezője, *Szűry Kálmán* vallásalapítványi uradalmi főtitkár.

Lőcsére szeptember 11-ikén érkezik Ő Felsője. Szepes megye székháza, mely a király szállásánál szolgál, egészen új külsőt kapott. Kívül, belül kicsonosították, kifestették. Királyi fogadóterem a gyűléstermet alakították át, melynek pazar berendezése valóban meglepő. A plebániatemplom, melyben Ő Felsője misét fog hallgatni, új külsőt nyert. A vasútnál külön váróterem készült az udvar számára. A város kivilágítására is nagyban folytak az előkészületek. Azokon az úton, a hol a király bevonul, diadalkapuk állnak, s villamvilágítással látják el. A fáklyásmenetre háromezren jelentkeztek. A menet végén ötszáz bányász fog haladni színes lámpásokkal.

Főherczegek Máramarosban. Szeptember 8-án éjjel érkezett meg *Máramaros-Szigetre József Ágost* és *Ferencz Salvator* főherczeg, hogy a kabola-polyánai pagonynak a sarvasvadászokat megkezdjék.

Horvát Boldizsár betegsége. Közéletünk régi, tiszteletreméltó alakja, *Horvát Boldizsár*, az 1867-ki miniszterium igazságügyminisztere, már régebben betegeskedik. Nem régebben veszedelmes operációnak kellett magát alávetni. Akkor enyhülési állapota, de az agg államférfi életerejét is fölemésztette az operáció és betegség. Hercezl M. egyetemi tanárnak a városigeti forrásban levő sanatoriumában ápolják, hozzátartozói gyöngéd gondoskodása mellett.

A főrendiházi iroda titkára. A főrendiház új elnöke, gróf *Károlyi Tibor*, a főrendiházi irodájának titkárává felső-büki *Nagy István* volt országgyűlési képviselőt nevezte ki. Az előbbi titkár, báró *Thoroczky Viktor*, *Hódmező-Vásárhely* főispánjává nevezetteti ki.

A budai Várszínház utolsó napjai. A II. József császár alatt templomból alakított budai Várszínházat a tavasszal lebontják, hogy a miniszterelnöki palota újjáépítéséhez helyet szolgáltatson. Még a télen a Nemzeti Színház tagjai játszanak benne. A miniszterelnök pár nap előtt értesítette a főváros hatóságát, hogy a színház telkét 44,270 forintban átveszi, ölet 160 frtba számítja. Kiköti a miniszterelnök, hogy a főváros az épületet és telket az 1899. évi április hónap elsőjén átadja. A vételért a kormány 1900. év február 1-én fizeti le.

A debreczeni színészeti jubileuma. A debreczeni *Csokonai-kör* a magyar színészetnek Debreczenben 100 év óta való fönnállása emlékére október 23-án ünnepet rendez. Az ünnepély sorozatába a rendező-bizottság a debreczeni színészetre vonatkozó emlékek kiállítását is fölvette és fölkeri a magyar színügy iránt érdeklődő közönséget, egy a testületeket, mint az egyeseket, kik a magyar színészetre, de kiváltképen a debreczeni színészetre vonatkozó emléktárgyaknak (egy-egy képek, rajzok, fényképek, metszetek, régi szín- és emléklapok, folyóiratok és hirlapok, könyvek, érmek, kosztümök, dísz- és emléktárgyak s más erejke gyánát tekinthető darabok) birókban vannak, vagy ilyeneknek hol és kinél létezéséről tudomással bírnak, hogy azokat a kiállítás céljaira átengedjék és beküldjék, illetőleg az emlékek hollétéról levélbeli fölvilágosítást nyújtsanak.

A királyi szobrok. A miniszterelnök öröme és meglepődését fejezte ki a fővárosnak ama határozatáért, hogy a király bőkezűségéből emelendő szobrok részére a szükséges területeket örök időkre átengedte s egyúttal kijelentette, hogy e szoborműveket a föllállítás után gondozásába veszi. Értesítette egyszersmind a miniszterelnök a várost, hogy Béla király névtelen jegyzőjének szobrát a királyi várnak krisztinavárosi szárnyépülete alatt elterülő kerteskében helyezik el s kéri a fővárost, hogy ezt a szobrot is gondozza.

Előkészületek a kolozsvári Mátyás-szobor föllállítására. A kolozsvári főtéren állítják föl *Mátyás* emlékére alapítványval kivánt kitüntetni oly szobrászokat, a kik befejezett művészek és nagyobbabszámú művet készítettek már. E célra 2000 forintot tűzött ki, a mely összeget minden évben más-más művész nyerje, hogy ez összegben aztán külföldön tovább fejleszthesse tudását. Az első pályázat alkalmával különböző félreértések támadtak a főváros és a művészek közt, úgy, hogy a közgyűlés új pályázatot tűzött ki. Az új pályázatban, a melynek határideje most járt le, nyolcz szobrász pályázott. Es pedig: *Jankovich Gyula* «Vízöntő»-jével és «Astrik» szobrával versenyez; *Holló Barnabás* három művel: *Petőfi-nek* «Még a juhász» költeményéhez készült szobrával, továbbá *Bessenyei* ülőszobrával és egy «Ilona» című szoborral. *Kallós Ede* «Bessenyei» szobrának mását, *Szárnovszky* Ferenc pedig a szegárdi *Garay*-szobor mintáját és néhány kisebb szobrot küldött be. Ifjabb *Mátray Lajos*, a párisi Ecole des Beaux-Arts növendéke, *Marchup Béla*, *Führer Richard*, *Nagy Kálmán* és *Podlicska Károly*, kik tanulmányaikat végzik, pályáznak még a díjért.

Sorsjáték a hirlapírók javára. A Budapesti Újságírók Egyesülete segítő-alapja javára *Lukács László* pénzügyminiszter sorsjáték rendezését engedélyezte, a mely a nyeresi esélyek következtében tulszárnyalja az eddigi osztálysorsjátékokat. A sorsjátéknak 6 húzása lesz. Minden egyes sorsjegyet, még ha minijárt az első húzásnál a főnyeremény esett is reá, tovább játszik a következő húzásokon a többi nyereményekre. Sorsolás alá kerül 2475 nyeremény 250,000 korona értékben, köztük a 100,000 koronás főnyeremény, 5 nagyobb nyeremény 20,000, 40,000, stb. korona értékben. Egy sorsjegyet ára csak egy korona. Kívánatra a nyereményeket a kezeléség 20% levonással készpénzben visszavásárolja.

Műemlékek tanulmányozása Erdélyben. Az Árpád-házbeli királyok korából fönmaradt műemlékek tanulmányozására a magyar mérnök- és építészegylet, valamint az «Osztrák-Magyar-Monarchia leirása» szerkesztőbizottságának megbízásából dr. *Gerece Péter* fővárosi tanár legutóbb Erdélyben, *Segesváron* időzött, a hol sok nagyfontosságú és jól fenmaradt régi emlékművet talált, melyek eddig az országban jóformán ismeretlenek voltak. Dr. *Gerece* kirándult *Keresdre* is, a Bethlen Bálint gróf tulajdonát képező várkastély tanulmányozása céljából, melyet Bethlen Gábor gróf a nyolczvanas években *Alpár Ignác* fővárosi építész-szel restauráltatott. Ezen kastély építési szempontból szintén egyike az ország legnevezetesebb műemlékeinek, melynek eredeti motívumait *Alpár* a millenniumi kiállításon sokszorosan fölhasználta.

Gyémánt-mise. Egy hazafias agg főpapat ünnepelt e hó 8-ikán a zágrábi káptalanban. *Vizeki Tullán* Ede prépost-kanonok, kinek nevét sok jó és hazafias cselekedetből ismeri az idősebb nemzedék, gyémánt-miséjét tartotta ezen a napon. Az előkelő, régi magyar családból származó kanonok fiatal korában részt vett a szabadságharcban is. 1848-ban elhagyta falusi parókiáját, kárdat kötött, és fegyverrel szolgált magyar hazáját. A szabadságharc lezárása után ismét visszatért az oltárhoz s mint buzgó pap működött egyházában a Dunán túl. A 84 éves főpap egyedül magyar tagja a zágrábi főpátpalotának, a melynek ő a szeszura. A jubiláló főpapat gyémánt-miséje alkalmából a káptalan testületileg üdvözölte.

király lovas szobrát. Ezért a tért rendezni kell. A főakadály egy nem valami díszes emlékoszlop, melyet *Ferencz* császárnak és nejének *Kolozsvárt* tett látogatására állítottak. Ennek lebontása és elvittele másike térre elkerülhetetlen. Hir szerint a bécsi kabinet-irodában tett kérdésozóskodásra az a válasz érkezett, hogy az emlékoszlop eltávolítását a főtérről nem veszik rossz néven.

A főváros a szobrászatért. Budapest az ezredév emlékére alapítványval kivánt kitüntetni oly szobrászokat, a kik befejezett művészek és nagyobbabszámú művet készítettek már. E célra 2000 forintot tűzött ki, a mely összeget minden évben más-más művész nyerje, hogy ez összegben aztán külföldön tovább fejleszthesse tudását. Az első pályázat alkalmával különböző félreértések támadtak a főváros és a művészek közt, úgy, hogy a közgyűlés új pályázatot tűzött ki. Az új pályázatban, a melynek határideje most járt le, nyolcz szobrász pályázott. Es pedig: *Jankovich Gyula* «Vízöntő»-jével és «Astrik» szobrával versenyez; *Holló Barnabás* három művel: *Petőfi-nek* «Még a juhász» költeményéhez készült szobrával, továbbá *Bessenyei* ülőszobrával és egy «Ilona» című szoborral. *Kallós Ede* «Bessenyei» szobrának mását, *Szárnovszky* Ferenc pedig a szegárdi *Garay*-szobor mintáját és néhány kisebb szobrot küldött be. Ifjabb *Mátray Lajos*, a párisi Ecole des Beaux-Arts növendéke, *Marchup Béla*, *Führer Richard*, *Nagy Kálmán* és *Podlicska Károly*, kik tanulmányaikat végzik, pályáznak még a díjért.

Sorsjáték a hirlapírók javára. A Budapesti Újságírók Egyesülete segítő-alapja javára *Lukács László* pénzügyminiszter sorsjáték rendezését engedélyezte, a mely a nyeresi esélyek következtében tulszárnyalja az eddigi osztálysorsjátékokat. A sorsjátéknak 6 húzása lesz. Minden egyes sorsjegyet, még ha minijárt az első húzásnál a főnyeremény esett is reá, tovább játszik a következő húzásokon a többi nyereményekre. Sorsolás alá kerül 2475 nyeremény 250,000 korona értékben, köztük a 100,000 koronás főnyeremény, 5 nagyobb nyeremény 20,000, 40,000, stb. korona értékben. Egy sorsjegyet ára csak egy korona. Kívánatra a nyereményeket a kezeléség 20% levonással készpénzben visszavásárolja.

Műemlékek tanulmányozása Erdélyben. Az Árpád-házbeli királyok korából fönmaradt műemlékek tanulmányozására a magyar mérnök- és építészegylet, valamint az «Osztrák-Magyar-Monarchia leirása» szerkesztőbizottságának megbízásából dr. *Gerece Péter* fővárosi tanár legutóbb Erdélyben, *Segesváron* időzött, a hol sok nagyfontosságú és jól fenmaradt régi emlékművet talált, melyek eddig az országban jóformán ismeretlenek voltak. Dr. *Gerece* kirándult *Keresdre* is, a Bethlen Bálint gróf tulajdonát képező várkastély tanulmányozása céljából, melyet Bethlen Gábor gróf a nyolczvanas években *Alpár Ignác* fővárosi építész-szel restauráltatott. Ezen kastély építési szempontból szintén egyike az ország legnevezetesebb műemlékeinek, melynek eredeti motívumait *Alpár* a millenniumi kiállításon sokszorosan fölhasználta.

Gyémánt-mise. Egy hazafias agg főpapat ünnepelt e hó 8-ikán a zágrábi káptalanban. *Vizeki Tullán* Ede prépost-kanonok, kinek nevét sok jó és hazafias cselekedetből ismeri az idősebb nemzedék, gyémánt-miséjét tartotta ezen a napon. Az előkelő, régi magyar családból származó kanonok fiatal korában részt vett a szabadságharcban is. 1848-ban elhagyta falusi parókiáját, kárdat kötött, és fegyverrel szolgált magyar hazáját. A szabadságharc lezárása után ismét visszatért az oltárhoz s mint buzgó pap működött egyházában a Dunán túl. A 84 éves főpap egyedül magyar tagja a zágrábi főpátpalotának, a melynek ő a szeszura. A jubiláló főpapat gyémánt-miséje alkalmából a káptalan testületileg üdvözölte.

Idegén orvosi diplomák érvénytelensége. Nevezetes rendelet adott ki a belügyminiszter. E szerint az Ausztriában kiadott orvostudori okleveleket 1899 január 1-jétől Magyarországon orvosi gyakorlatra többé nem jogosítanak föl, hanem az ott nyert okleveleket előbb nosztrifikáltatni kell a hazai egyetemünk valamelyikén, hogy tulajdonosunk nálunk is folytathasson orvosi gyakorlatot; ép úgy a magyar orvosi oklevelek Ausztriában sem lesznek érvényesek. Ez a rendelet eléjélt fogja venni annak, hogy egyrészlől nemzetiségű ifjúságnak a hazai egyetemek elkerülendő Prágában vagy épen Moszkvában nyerje orvosi kiképzését, másrészlől pedig befolyást ad a kormányának az orvosi kiképzés ellenőrzésére.

HENRY EZREDES.

A «Politikai Újdonságok» legutóbbi számából.

Régi templomok. *Bártfa* város híres régi székes-egyházát stilszerűn kijavították s most szedik el az utolsó állványokat, a melyek a dóm egyik legérdekesebb részét: a tornyot elfedik. Ebben a tornyba most húzták föl a régi harangokat, a melyek közül a legöregebb 1483-ból való. E harangokat 1563-ban eltávolították a tornyból s egy külön e célra épített mellékteremben helyezték el. A harangok ugyanis súlyoknál fogva veszélyeztetették a vén, omadozó tornyot. — *Késmárkon* az evangélikusok érdekes fatemplomát kell megmenteni, mert az ősrégi alkotmány szünete, düledező állapotba került. Az egyházközség nemrég arra kérte a miniszteriumot, hogy az értékes műemléket tartsa fenn. A miniszter hajlandó a műépítkezést a pusztulástól megmenteni, hogyha az érdekeltektől gyűjtött vagy város a reá fordítandó költségekhez némi részben hozzájárul.

Léghajós a havasokon keresztül. *Spelterini* léghajós a svájci alpeseket léghajóval akarja megvizsgálni. Mint *Zürichből* jelentik, *Spelterini* alpesi útjában a következők vesznek részt: *Heim* tanár, a tudományos megfigyelések és kísérletek végett és dr. *Maurer*, a zürichi meteorologiai állomás igazgatója, a meteorologiai megfigyelések végett. Az út 6000 méternyi magasságban *Wallis* kantonból a *Jungfrau*, *Finsterhorn*, az urni és glarneri havasokon át az osztrák *Voralbergig* visz, s így az egész alpesi láncolatot kereszteli. A felszállás szeptember 25-ike előtt nem történik meg. A ballon összes költsége 40,000 frankra rughat.

Krieger-féle Akadémia Arcszerme 1 frtért. *Szappan* 50 krért kapható országosabban a gyógyszerárakban. Főraktár Budapest, *Kálvin-tér*, «Korona» gyógyszerár.

A termes gőzhajók 1898. évi nyári menetrendje Fiume-Venezce és Fiume Ancona között. Fiume és Velence között az elegáns «*Daniel Ernő*», Fiume Ancona között pedig a legnagyobb kényelemmel berendezett «*Villám*» nevű gyorshajó közlekedik. Ezen gőzhajók az I. helyen kívül még külön lukszus osztálylyal is bírnak, melyek külöje teremmel, kitűnő ágynak tartalmazó kabinetekkel, dohányszóteremmel, villamos világítással vannak ellátva.

A «*Villám*» nevű gőzhajó a termen kívül még egy kisebb 4 hálóhelylyel ellátott családi teremmel (salon privé) is bír, mely külön megrendelhető. Ezen termeshajók menetrendje április hó 1-től október 31-éig a következő:

Fiuméből indul Velencébe minden kedden és szombaton 8 órakor este, csatlakozásban a *Budapest*ről este 7 óra 40 perczkor érkező gyorsvonathoz, érkezes Velencébe másnap reggel 7 órakor.

Velencéből indul Fiuméba minden hétfőn és csütörtökön este 7 óra 30 perczkor a szt. Márk-térről, érkezik Fiuméba másnap reggel 6 óra 20 perczkor, csatlakozásban a *Budapestre* 7 óra 25 perczkor reggel induló gyorsvonathoz.

Fiuméből indul Anconába minden hétfőn és csütörtökön este 8 órakor, csatlakozásban a *Budapest*ről este 7 óra 40 perczkor érkező gyorsvonathoz érkezes Anconába másnap reggel 6 órakor, csatlakozásban a Rómába induló gyorsvonathoz. Anconából indul Fiuméba minden szerdán és szombaton este 8 óra 30 perczkor, csatlakozásban a római, nápolyi és bolognai gyorsvonatokkal; érkezes Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perczkor, csatlakozásban a *Budapestre* reggel 7 óra 25 perczkor induló gyorsvonathoz.

A tengeren való hajóátkelés 10 óráig veszi igénybe. *Budapest-Fiume* között gyorsvonaton, onnan Anconáig vagy Velencéig gőzhajón együtt fize-

tendő: a gyorsvonat I. osztályáért és a gőzhajón a lukszus osztályáért ágygyal együtt 20 frt. A gyorsvonat I. osztályáért és a gőzhajón az I. helyért ágygyal együtt 18 frt, csak a gőzhajón a lukszus osztályban ágygyal együtt 8 frt, csak a gőzhajón az I. helyen ágygyal együtt 6 frt.

A fentebbi utirányon át közvetlen menetjegyek adatnak ki következő árakon a gyorsvonaton: *Budapest Fiume* között I. oszt. 12 frt, II. oszt. 8 frt.

Bpest-Fiume I. o. 75-80 fe. II. o. 55-45 fe. III. 30-15. fe.
• *Genna* Velen. • 92.50 • 67-25 • 36-55 •
• *Milanó* An. • 71-95 • 52-85 • 38-70 •
• *Turin* An. • 92.25 • 67-10 • 36-45 •
• *Nápoly* Fiume-An. • 104.45 • 75-85 • 41-08 •
• *Róma* J. conán át. • 76-06 • 55-65 • 30-30 •

Ezen jegyeken kívül *Budapestről* Bari, *Bettaglia*, *Bologna*, *Livorno*, *Padua*, *Pisa*, *Verona* állomásokra is adatnak ki közvetlen menetjegyek. Bővebb értesítés nyerhető a magyar kir. államvasutak városi menetjegy-irodáiban, a *Cook-féle* utazási irodában.

EGYVELEG.

* **Egy tünemény 1718-ban.** *Gróf Erdődy Lajos* írja egy, a zemlini táborból (*Passzarovicz* közelében) 1718 július 8-án, tehát közvetlen a *passzaroviczi béke* megkötése (1718. július 21.) előtt kelt és születéséhez intézett levelében:

«Itten tegnapelőtt este tíz óra tájban osúfos jel látott az égen. Tudniillik egy csillag, (mely egy kevéssé nagyobb volt, mint szokott lenni) magát három részre separálta. Úgy, hogy három csillagot formált, a melyek majd egymás között koncentráltak, majd pedig megment gyűvé mentek és ismét csak egy csillag lettett lenni. Ez közel három óráig tartott és oly zűgással, hogy szemben lehetett hallani. Mit jelentene, isten tudja...»

* **Az angol gyalogság új puska-lövegei.** A katonai sajtó évek óta azt hangoztatta, hogy a *Mannlicher*, *Gras*, *Winchester*, *Dreyse* és a többi új szerkezetű puska lövegei a testet átfúrják ugyan, de rögtön nem ölnék. Ez állítás csak annyiban bizonyult helyesnek, hogy az ily módon megsebesült katonák nem rögtön, de kevés idő múlva haltak meg, sőt a lövegek gyakran nem egy, hanem három ember testét is átfúrták. A feltalálók újabban azon törekedtek, hogy a fentnevezett puska-szerkezetek rémes hatásait valami módon utólerjék. Nem sokára az angolok feltalálták az úgynevezett *Dum-Dum* puska-löveget, melynek az a borzoló tulajdonsága, hogy az emberi test legkisebb csontjába itközve felforobban. E találmány alkalmazása ellen a többi európai hatalmasságok óvat emelvény, a *Dum-Dum* golyó használatát az 1868-iki szent-pétervári nemzetközi egyezmény alapján tilos. Az angol vezérkar, mely a *Dum-Dum* golyó hatásának a *Mahdi* ellen viselt hadjáratban nagy hasznát vette, nem sokára egy más löveggel látta el *Khartumban* működő gyalogságát. A hengeralakú löveg kúpja belül üres s a testbe hatva azonnal letörik, mi által két halálos sebet okoz. Az új löveget az angol katonák öls golyónak nevezték el, s miután ennek hatása *Khartumban* már eddig is kitűnőnek bizonyult, a *woolwich* fegyvertárban most hetenként két millió ily új töltényt gyártanak.

* **A lövegek gyorsasága.** A közönséges házi löveg nem igen gyorsan szokott repülni, de azért lényegesen egy percz alatt mégis 800-szor csapatok s ugyanannyi idő alatt rendes körülmények között 25 lábnyi messzire repül. Ha azonban fel van zavarta, vagy meg van ijesztve, akkor ez idő alatt 150 lábnyi utat is megtehet. Ha az ily gyors repülést egyenes irányban el bírni egy mérföldnyi úton, ezt a távolságot épen 33 percz alatt tenné meg. A kellő gyorsaság tehát nemcsak az expressz-vonatknál, hanem az iczi-piczi legyekéknél is feltalálható.

* **A villamos vasutaknak leginkább felkarolták az amerikaiak; az Egyesült Államokban 1895-ben már 16,600 kilométer volt használatban, holott az összes európai villamos vasutak hossza alig haladta meg az egyezer kilométert.** Aránylag legtöbb van *Németországban*, hol csak a jelen évizet kezdetén karölték fel. 1897 elején 643 kilométer hosszú volt a villamos vasutak vonala, azóta legalább 200-al gyarapodott különösen a *Lóvasutak* rovására, épen úgy, mint nálunk *Budapestben*.

* **Skiapodák** név alatt ír le *Plinius* egy mesebeli népet, melyek arról nevezetes, hogy egy lába van s ha nagyon meleg az idő, hátára fekszik s óriási lába árnyékát ad neki. Bármily esodálatsnak látszik is ez a leírás, most reagítotek annak forrására. Malakka-félszigeten él egy *Benar* vagy *Gyakun* nevű meglehetősen félték természetű és a mocsarak közé visszavonuló törzs, mely pálmalevelekből rendezes óriási papusokot hord, hogy a mocsarakban le ne sülyedjen. A lábuk óriási nyomai régóta feltűntek már egyeseknek s azért ezek mesés alakok lettek. Híruk messze elterjedt. Eglábulnak azért tartották őket, mert tényleg szeretnek egy lábon állani s e tekintetben nagyon ügyesek.

A MÁRIA-REMETEI RÉGI TEMPLOM. — Házy Gyula rajza.

* Postagalambok a tengeren. Reynaud francia tengerész-kapitány közelebb kísérleteket tett a nagy-occeánon posta-galambokkal. Azok a galambok, melyeket a parttól 50 kilométernyi távolságban bocsátott fel, pár óra alatt haza érkeztek. Később a Scilly-szigetek vidékén kibocsátott 7 galamb közül csak egy érkezett meg Franciaországba. Egy galambot, melyet körülbelül az út közepén bocsátott szabadon, Connecticutban fogtak el s ez 3000 km. hosszú utat repült be.

* A faragó férgék és kagylók ellen amerikai mérnökök oly csementet használtak, mely egy rész portland-csementből, két rész homokból és három rész kavicsból áll s melyet érzéhtak alatt tartanak addig, míg a keverék megkeményedik. A louisville-nashville vasutvonalnál pár év előtt 4000 hidoszlopot s más czölöpöket láttak el ily csementtel s azóta ezek teljesen mentek, sőt az azelőtt odaszorult férgék is elpusztultak. A találmánynak különösen a hajóépítésnél jósolnak nagy jövőt.

* A papírgyártás évi termelése most 2.260,000 tonnára megy; 1850-ben még csak 221,000 tonna volt.

* Aranyakkal telt katonaborjút ástak ki közelebb Wilna közelében. Világos, hogy ez I. Napoleon

kinestárából való, melyet a történet adatai szerint Ney, midőn már tovább nem szállíthatott, Wilna közelében a katonák között osztott ki.

* Tyukokkal keltetik ki a khinaiak a halikrákat is oly módon, hogy tojáshéjba rakják őket. Midőn már közel vannak a megéréshez, a héjat vízbe öntik, de oly módon, hogy a napsugarak eljussanak az ikrákhoz.

* Kedves szertartásuk van a japániaknak az új hajók felszentelésekor. Nem borospoharakat tűznek a hajó orrára, hanem madárkalitkát, melyet a hajó elindulásakor zsineggel kinyitnak, hogy a madarak a hajót körülörpködjék és csicseregés által üdvözöljék. A hajó ilyformán még nagyobb ünneppességgel kezdi meg pályáját.

HALÁLOZÁSOK.

ZUBER JÓZSEF, főrendiházi tag, volt főispán és 1848—49-es honvédtiszt elhunyt Budapesten szület. 4-ikén 74 éves korában. Székesfehérvártól szület. atyja Zuber Imre táblabíró, fehér és biharmeryei földbirtokos volt. Húsz éves korában megszerzte az ügyvédi diplomát, s aztán Fehérmegye aljegyzője lett. Részt vett az 1848-iki szabadságharcban s Komárom várának feladása után mint főhadnagy nyert elbocsátást. 1867-ben a bicskei járás főszolgabírájává, 1869-ben pedig Fehérmegye alispánjává választották. 1871-ben őfelsége Pécs és Székesfehérvár városok főispánjává, 1875-ben pedig Komárom-megye főispánjává nevezte ki, 1883-ban az alsó-csalóközi ármentesítő és belviz-levezető társulat kormánybiztosa lett. Az utolsó országgyűlési cik-

Szentkirályi Antal fényképi után.

A MÁRIA-REMETEI ÚJ TEMPLOM.

lusz alatt kinevezetett főrendiházi tagga. Holttestét a fővárosból Székes-Fehérvárra szállították.

Elhunytak még a közelebbi napokban: MÜLLER JAKAB, szakaszi esperes-plébános, szentszéki tanácsos, vármegyei törvényhatósági bizottsági tag, 86 éves korában, Szakasz községben. — KATSER LAJOS, nyug. törvényszéki bíró, ügyvéd, 78 éves korában, Temesvárott. — SZMERÁL JÓZSEF, kir. tanácsos, a kereskedelmi miniszterium számvevőségének nyug. főnöke, Alsó Dabason. — Száldobosi BORRÁTH LÁSZLÓ, 1848—49-iki honvédhuszárkapitány, a régi Bardóc-fűszéknek több éven át volt dűllője, 84 éves korában, Biharoz-falván. — Osztohari és felsőméri HORVÁTH JÁNOS, negyvennyolcas honvéd, földbirtokos, Abauj megye volt esküdtje, 73 éves korában, Devecseren. — NAGY LAJOS, csetneki nyug. tanító, 48-as honvéd, 69 éves korában, Csetneken. — Tarnói BUÓCZ JÁNOS, Torontál vármegye nyug. főszolgabírája, a nagy-szent-miklósi takarékpénztár elnöke, 85 éves korában, Nagy-Szent-Miklóson. — KOVÁCS FERENCZ, ötödéves orvosnövendék, a mentő-egyesületnek is buzgó tagja, szép képességű ifjú, dr. Kovács Albert volt országgyűlési képviselő fia, 24 éves korában, Budapesten. Temetésén az orvosnövendékek nagy számmal jelentek meg, a mentő-egyesület nevében is mondtak beszédet, a vallásos bucsúztatót pedig Szász Károly, ref. püspök tartotta. — GYOMLAY GELLÉRT, kir. tanácsos, nyug. közalapítványi kerületi főtiszt, 69 éves korában, Budapesten. — DR. RUMBACH ISTVÁN, orvos, 35 éves korában, Kis-Tétényben. — MERSCHLITZ KÁROLY, nagybérli, 27 éves korában, Fehértemplomban. — SZÉK ANTAL, ügyvéd, 59 éves korában, Budapesten. Az elhunytban Lollók Lénárd budapest-lipótvárosi plébános sógorát gyászolja. — Felpéti GRÓFY KÁROLY, nyugalmazott megyei törvényszéki tanácsos, 1848—49-iki honvédkapitány, 72 éves korában, Sopronban. — GAÁL FERENCZ, Nagy-Lengyel zalamegyei község plébános. — LUKÁCS MIHÁLY, földbirtokos, Csanádmegyei törvényhatósági bizottsági tagja, 71 éves korában, Apátfalván. — FLEISCHER ANTAL, szemczi gyógyszerész, 81 éves korában. — GYÖNGYÖSI DÁNIEL, Majsza nagyközség bírája, Budapesten. — ZÁRECKY TIVADAR, nyug. erdőmester, 56 éves korában, Csetneken. — VAJASDY LAJOS, régi honvéd, a gróf Mikes Kelemen és gróf Bethlen Gergely vitézségéről híres Mátyas-huszárok egyike, Fejéregyházán, Petőfi eleste helyének közelében. Mint honvéd részt vett minden csatában, a melyben zászlóalja küzdött. Kintün lovas volt és merész katona. A szabadságharc után gazdatiszt lett. Mint munkaképtelen és vagyonatlan ember, fordult ismeretlenül is Haller Lujza grófnőhez, ki fejéregyházi kastélyában két szobát és ellátást adott a nagy idők katonájának. Vágya volt, hogy a Petőfi-örsházban lakhassék, hogy ő magyarázhassa a látogatóknak a csaták részleteit, de az őrház megnyitása után szélhűtés következtében hirtelen elhunyt. — NAGY ANTAL, régi honvédszázasos, nyug. járásbíró, 75 éves, Vácson. — SÁNTAY SÁNDOR, kolozsvári vasuti üzletvezető, a vas-korona-rend lovagja, Kolozsvárt. — HORNYÁNSZKY LAJOS, a kolozsvári nemzeti színház jövendő fiatal tagja, ki szívbeli bánatában mérgegel vetett véget életének N. Váradon, honnan holttestét Budapestre szállították. — ROZMANITH FERENCZ, a székesfővárosi közmunkák tanácsa számvevőosztályának igazgatója, 68 évében. — ZETTL AGOSTON, az orsz. meteorológiai intézet adjunktusa, nyug. hajóskapitány, Budapest főváros virilistája. — TÓTH SÁNDOR, Szend és Szák községek nyug. jegyzője, volt 1848—49-es honvéd, Szenden. — PILLINGER REZSŐ, a «Pannonia» magyar vízszonbiztosító intézet hivatalnokja, 32 éves korában. — ROPS FELICEN, jónévi francia festő, ki két ízben is járt Magyarországon az 1879-iki és 1885-iki francia ünnepélyeken, s magyar eredetűnek tartotta magát, kinek ősei (Ropszai) Mária Terézia idejében vándoroltak ki. — LOLLÓK GRÓZY, az osztrák-magyar haditengerészet fő mérnöke, hatvan éves korában, Görzben. Az elhunytat három testvére gyászolja, ezek között Lollók Lénárd budapest-lipótvárosi plébános. — PÁHÁNY JÁNOS, végzett joghallgató, 24 éves korában, Makón. — GOLDBERGER LAZÁR, százket éves korában, a sárosmegyei Berzevice községben. — Csengeri MAYER SALAMON, szatmármegeyi bizottsági tag, 63 éves korában, Szatmárt.

HEGEDŰS LÁSZLÓNÉ, szül. Róti Anna, kuriai bíró neje, 33 éves korában, Nagybányán. — ÖZV. TOMIS JÓZSEFNÉ, földbirtokosnő a nógrádmegyei Vaskert községben, 88 éves korában. — ÖZV. SZVABODA FERENCZÉ, szül. Jakab Lenke, tanítónő, 38 éves korában, Deésen. — VOGEL NÁNDORNÉ, szül. Payer

Irma, uradalmi számvevő felesége, Óreglakon. — URHEGYI GYULÁNÉ, szül. Gluzek Erzsébet, 69 éves korában, Székes-Fehérváron. — TÓTH GIZELLA, 49 éves korában, Veszprémben. Az elhunytban Tóth László nagy-kunizsi törvényszéki elnök testvérét gyászolja. — MOLNÁR JÓZSEFNÉ, született Máthé Katalin, 26 éves korában, Budapesten. — BERÉNYI JENŐNÉ, szül. Zathureczky Margit, 24 éves korában, Zsigmondházán. — ÖZV. FÖLDÉAI NÁVAY TAMÁSNÉ, szül. Almássy Anna, 85 éves korában, Földéakon. — ÖZV. IDŐSB. KOSZTA KÁROLYNÉ, szül. Darabos Éva, 78 éves korában, Budapesten. — ÖZV. DÉVÁNYAI HALASY IGNÁCZÉNÉ, szül. vizeki Tallián Mária, 84 éves korában, Budapesten. Elhunytat nagy és előkelő rokonság, közte a Svastics család gyászolja. — ÖZV. NOMICSKÓ ENDRENNÉ, szül. Vályi Melánia, Eperjesen, életének 64-ik évében meghalt. Az elhunytban dr. Vályi János eperjesi gör. kath. püspök a testvérét gyászolja.

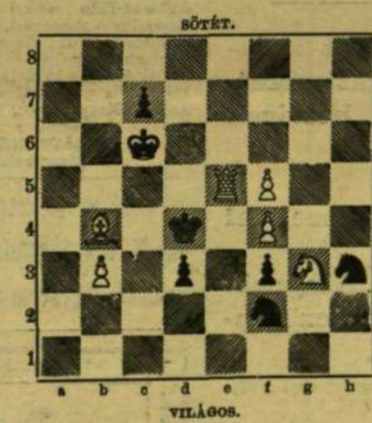
Szerkesztői mondanivalók.

L. J. Köszönettel vettük. Egy sirnál. Atyám halálakor. Szülői ház. Igaz érzés melegét éreztük mind a háromban. A költészet fénye is föl-fólesillan bennök, kivált a harmadikban; de általános jellemvonásuk mégis a nehézség, prózaiasság, melyet még fokoz a gyöngésesség. Bertához. Némi figyelmet érdemlő s reményekre jogosító kísérlet. Hangulat. Az olvasót nem igen ringatja el; hideg, kimért, erőltetett. Olykor a magas hangból nagyon is alacsonyra esik, pl.: «De távolból mi kél, mi búvá hang? No lám az ének s táncz, az sohse pang». A negyedik. A tehetséges író ez a kísérlet is elárulja, de egyúttal azt is mutatja, hogy szerző oly téren próbálkozott, melyen — akár hivatottság, akár gyakorlat hiányában — sikert még nem arathat.

Nem közölhetők: Isten veled. Hítségűdhöz. Mind-háiba. Egyik sem válik be; középszerű verselgetés valamennyi s nemesak az igazi költői lélek, hanem még a verselési ügyesség is hiányzik belőlük. — Este van már. Nyári reggel. Szorj jobban tenné, ha előbb a helyesírás szabályait tanulná meg, s csak azután próbálna verset írni. — Gínának. Az első versszak után sokkal többet várunk, mint a mennyit e költemény nyújt, melyben az igaz érzés mélyét, közvetlenségét csakhamar mesterkélt hasonlatok váltják föl.

SAKKJÁTÉK.

2079. számú feladvány. Juchly J.-től.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2063. sz. feladvány megfejtése. Galitay W. A.-tól.

Világos. Sötét. 1. Kc8-e4 d6-f5 + (a) 2. Kc4-c5 c7-c6 3. Fa4-d1 d5-d4 4. Fd1-e2 d4-c3: 5. d3-d4 mat.

A 2064. számú feladvány megfejtése. Istomin L. K.-tól.

1. Vh1-a1 Kd5-e4 (a) 2. Va1-h1 Kc4-f4 3. Vh1-h4 mat. Világos. Sötét. 1. Kd5-e4 2. Va1-a5 stb.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Szilády Zoltán. — Kecskeméti: Balogh Dénes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 34-ik számában közölt képtalány megfejtése: Jól megy a hajó, ha jó, s nem laza kézben van a kormány.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós (L. Királyi Pál-utca 4. sz.)

„EGYETÉRTÉS” POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, 1898. Kossuth Ferenc, felolós szerkesztő, XXXII. évfolyam, főszerkesztő.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olcsó eszközeivel, hogy magának egyszerű, tömegesen csakhamar újra elmaradó, új előfizetőket szerezzen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi, jó hírnevét mint hazánk legelső rangu napilapja állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előfizetői kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítókat által értesítve maradjon meg is szerepe.

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendes 8 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mintha a kisebb lapok 24 oldalán jelennek meg, a mi azonban csak újságnapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb alakban számtalra 36—60 oldalnyi terjedelmű.

Csak a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósítását a nemben a legközelebbiekben nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságnál fogva is, mely e tudósításokat minden pártszínezetű olvasó előtt is élvezhető teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tárcza- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kitünő regényt közöl egyszerre, részint eredeti, részint a modern világrodalom remekeiből válogatva elsőrangú műfordítók fordításában. Az egy év alatt közölt regények 400—500 nyomtatott lrra, vagyis 40—50 rendes regénykötetre ruának. Ily 40—50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közlötünk kitünőségeit és elsőrangú publicisztikáit által írott veszőrlékeit és egyéb politikai közleményeit, bő hírvonalait, eredeti táviratait az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasárnapiokint megjelenő s egy-egy szaklapot pótló «Fradalom», «Tanügy» és «Művelődés» című országos híri rovatokat s végül az Egyetértés legjobban informált közgazdasági, ipar-műgazdasági rovatait és megbízható tudósítói és tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen orgánuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes. Mindezen előnyök dacára az Egyetértés előfizetési ára a legmérészelebb:

Egész évre ... 20 frt — Fél évre ... 10 — Negyed évre ... 5 — Egy hóra ... 1 — 80

Előfizetéseket legelőszérűbben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, papnövelde-utca 8. intézendők.

Antik burorok, bronce-ok, mészani és Alt-Régiségek: Wien porcellán, antik ékszerek, nyipek, képek és bronce-oszillárok most olcsón kaphatók: RÉTHI ZSIGMOND-nal IV., Granátos-utca 8.

Hagyatékok megbecsültetnek és esetleg megvételnek.

Alapítási év 1810. KALTENBERGER BÉLA Alapítási év 1810. KELMEFESTŐ ÉS VEGYI TISZTÍTÓ INTÉZET. Kassa, Szerencsen-utca 4. sz. Az ország legelső s kitünően berendezett kelmefestő és tisztító intézetében ruhák s bármennyi kelmék festetnek és tisztítottatnak. — A főhely ezen intézet a postai megbízásokra fekteti s naponként érkező elismerő levelek szerint a munkálatok kivétel kifogástalan. Tudakozásokra azonnali válasz. 7519

Foulard-selyem

65 krtól - 3 frt 35 krig méterenként legújabb mintázat és színben -

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima-ésikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.) Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen és házhoz szállítva. Minták postafordultával. Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben (os. és kir. udvari szállító).

Bőr- és szépségápolás szakorvosa
med. univ. Dr. Révész Benő
 Budapest, Kerepesi-ut 63. sz. I. em.
 24 évi gyakorlat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett tapasztalatai alapján, gyorsan és alaposan gyógyítja az összes
bőr-, ideg és nemibajokat. Szépségi hibákat, asepilő, anyajajkák, pattanás, szemölcs, rőzör, fagyos végtagok, hajkorpa, hajhullás, sebek; szakszerű tanácsokkal szolgál az arcz és kéz ápolására.
 Feltűnő eredménnyel gyógyítja a tiltkos betegségek név alatt ismert összes férf-, női bajokat s azok következményeit.
 Rendel: délelőtt 9-12, d. n. 3-5 és este 7-8 óráig.
 Levelekre azonnal válaszol. Kivánatra gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély díkrczió.

„Mégváltozó” gyógyszerára Puj, Erdély Hunyadmegye.
Ha szereti gyermekét,
használja a kitűnőnek elismert
Kárpáti
egészségi gyermek-tápkávé.
 Kapható a legjobb gyógyszerárban s minden nagyobb kereskedésben.
1 doboz ára 18 krajczár.
 Budapesti főraktár: 7553
EGGER-féle gyógyszerára „Nádorhoz.”

Technikum Limbach i. Sa.
 Maschinenbau- | Hochbau-
 Elektrotechnische | Tiefbau-
 SCHULE.
 Kein Diktieren. Elektrotechnisches Laboratorium. Eigene Lehrmethode nach den von der Direktion herausgegebenen gesetzl. geschützten Werken für Schul- und Selbstunterricht: 1) Maschinenkonstrukteur, 2) Werkmeister, 3) Elektrotechnische Schule, 4) Baugewerksmeister, 5) Polier, 6) Tiefbautechniker. Prospekte des Technikums und der Werke kostenlos. 7813 Die Direktion: Müller.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Ajánlanak mindennein **vas-, aczél- és fémöntvényeket** építkezési és gépészeti czélokra, **vizezett és csöveket, szivattyúkat, lecsapoló- és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére.**

A helyi viszonyok szerint szerkesztett **turbinákat, órlóhengereket, kérengöntetű hengerekkel és malomberendezési czikkeket.**

Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. **Alapöveket, zárkészülékeket, cső és kapuzsilipekhez, czölőperő gépeket, anyagszállító kocsikokat.**

Álló vagy fekvő **gáz- és petroleum motorokat,** egy vagy két hengerrel és mindennemű **zuzogépeket.**

Mechwart-féle **forgó gőz- és petroleumekéket. Világításhoz vagy gépek hajtásához szükséges villamosságot** bármely távolságra elvezető **dynamogépeket.** 7501

Városi irodánk: Kossuth Lajos-utca 18. szám.

Minden gyomorbeteg

igyék

Klösterle savanyúvizet

gyógyforrás Karlsbad mellett.

Főraktár Magyarország részére

BUDAPESTEN, 7817

VI., Nagymező-utca 25.

A NAGY KRACH!

New-York és London az európai szárazföldet sem címlették meg s egy nagy ezüstáruvágy indította érezte magát egész kőszületét — a munkadíj esékely megtérítése mellett — elajándékozni. En gyök felhatalmasa ezen megbízást eszközölni. En tehát minden embernek adom az alatt felsorolt tárgyakat pusztán 6 frt 60 kr. megértése mellett és pedig:

- 6 drb legin. asztalkést valang. pengével
- 6 amer. szab. ezüst villát egy drból
- 6 evőkanalat
- 12 kávékanalat
- 1 levsmerőkanál
- 1 tejsmerőkanál
- 2 tojástartót
- 6 angol Victoriatálcát
- 2 pompás asztali-gyertyatartót
- 1 teacupot
- 1 legfinomabb orukorszót,
- 6 44 drb összesen csak 6 frt 60 kr.

A fenti 44 tárgy ezelőtt 40 frtba került és most ezen minimális árt 6 forint 60 krajczárral kapható. Az amerikai szab. ezüst egy teljesen fehér fém, mely ezüst színt 25 éven át megtartja, miért is jótállás vállalatik. Legjobb bizonyítékul, hogy ezen hirdetés

nem szélhámoság!
 Ezennel nyilvánosan kötelezem magamat arra, hogy ha az ezen nem felel meg, kifogás nélkül visszazármatatom a pénzt. Senki se mulassza el a kedvező alkalmat, ezen remek garnitúrát megcserezni, a mely különösen ajánlatos házassági és alkalmi ajándéknak és jobb hástartások részére. 7806

Kapható csak HIRSCHBERG A.-nál
 az egyesült amerikai szabad. ezüstáru gyár főképviseleténél,
 Bécs, II., Rembrandstrasse 19/7. Telefon 7114.

Széküldés a vidékre utánvéttel, vagy az összeg előleges beklidése mellett. — Tízlető-poz hozzá 10 kr. Csupán az itt látható védjeggyel valódi. (Egészségi érc.)
 Kivonat az elismerő levelekből:
 Bécses evőeszközklideményét megkaptam, melyvel nagyon meg vagyok elégedve és kérem még egy olyan garnitúrát, 14 drb. amerik. szab. ezüstből utánv. küldeni.
 Bozovics, Kr.-Szőrénym. 18/7. 896.
 Keresztes S. főszolgabíró
 „Az első klideményvel nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy garnitúrát. Kalocsa.
 Majorosy János, kanonok.
 „A klideményt vettem, nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy klideményt 6 frt 60 krért. Kolozsvár.
 Bánffy báró ó excell.

A ki (eskör-, görcsök- és más ideges állapotokban) szenved, kérjen arról szóló füzeteket. Kivánatra ingyen és bérmentve megküldi a Schwann-Apothek, Frankfurt a. M.

Epilepsiában

Arbuz-féle svájci beretvak kicserélhető pengékkel, fölmunkáltatlan jószágok, finomságuk és megbízhatóságuknál fogva világ-hírek. Teljes jóállás mellett kapható a gyárunk és egész Auszria-Magyarországon jobb üzleteiben. — Tessek a védjegyre figyelni. A. ARBUZ, Jongne (Lausanne). 7782

Hirdetések felvételnek a kiadó-hivatalban, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Kitűntetve az 1897-iki párisi iparkiallitáson.

FÖLDESZ L.
 puskaműves
 BUDAPEST, Muzeum-körut 3. sz.
 Kétesövű Lefancheux vadászfegyver 15 frt, kétesövű Lancaster hosszú kulcsal 18 frt 50 kr, kétesövű Lancaster kakas közötti kulcsal 23 frt 50 kr, kétesövű Lancaster kakas közötti kulcsal, pa kőszeg damaszt osóvel 34 frt, kétesövű Lancaster Pieper-féle 34 frt, kétesövű Lancaster Pieper-féle finom palicszeg damaszt osóvel 48 frt, Greener rendszerű kétesövű Lancaster finom damaszt osóvel 55 frt. — Régi fegyverek utakkal kicseréltek. — Az összes vadászczikkeket, fegyvereket és revolvereket szülő illusztrált árjegyzékeket ingyen és bérmentve küldöm. 7772

Szépség és egészség.

Korunk főnyavalyja az idegesség és vértelenység, melyből számtalan kór származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a **vasas chinabor**

Kinek van szeplője? vagy bámi felt, vagy pattanás az arczán? Az teljes bizonyossággal fordulhat annak oktatásos végett a világghrá

Kerek mennek Carisbadba hogy rossz gyomrukat kireparálják és újra jó emésztésnek padig ott a csúls étközzel éltek lenben, kerék költéséggel éltek

PEPSIN-BOR használatá által, mely az ételt megemésztési segítő és a gyomrot rövid időn belül helyreállítja. **Coccora Nap-rada-bor** kitűnő enyhe hatáson használható és vértelenítő szer. **Nem keserű!** Minden ifjúknak közt a legjobb. Az aszódóvas országos kiállításon jó hatáserő kitűntetve. 1 üveg 1 frt 20 kr, 5 üveg franko küldve 5 frt.

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Aradon.
 Kapható Budapesten: Török József győgy. üzlet és minden magyarorsz. gyógyszerárban.

Legjobb és leghirvevesebb pipere hölgypor: a **La VELOUTINE** Különleges Rizpor BISMUTTAL VEGYITVE CH. FAY, ILLATSZERÉSZ. PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Vérszegények és lábbadozók
Serravallo Chinabort vassal igyanak
 1/2 liter ára 1 frt 20 kr.
 1 liter ára 2 frt 20 kr.
 Készítő Serravallo gyógyszerész Triestben. Pompás ízű, a miért a gyermekek is igen szívesen isszák. Sokszor kitűntették, Minden gyógyszerárban kaphni.

58012. számhoz XVIII—1898.

Hirdetés.
 A honvédménház részére 1899. évi január hó 1-től december hó végéig szükséges étkezési és anyagjárndósági czikkeket szállításra pályázat hirdetik. A szállításra vonatkozó részletes feltételek a honvédménház parancsnokságánál betekintheők; az 50 kros bélyeggel ellátott, magyar nyelven szerkesztett irásbeli ajánlatok a szállítási szándékolt czikkeket után esedékes 5%-kal felérő bánatpénz csatolása mellett 1898. évi október hó 3-án déli 12 óráig a honvédelmi minisztérium segédhivatalai főigazgatójához benyújtandók. Budapest, 1898. évi szeptember hó. 7835

Cs. és k. 12-ik szekerész-hadosztály.
 E. N. 290. V. C.

Hirdetmény.
 1898. október 1. és 2-án, mindenkor reggeli 8 órától kezdve, Nagy-Szebenben, a Hermannsplatze-n (a nagy gyalogsági kaszárnya előtt) körülbelül 170 kincstári, a szekerész-csapatoknál legtöbbnyire vonatásra használt kisorolt ló, árverés útján eladásra kerül. A lovak átadása a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés és az arányos bélyegilleték letétele ellenében történik. Nagy-Szeben, 1898. szeptember havában. A cs. és k. 12-ik szekerész-hadosztály eladó-bizottsága.

3794/A. sz.

Hirdetmény.

Az alább megnevezett állomásokon elhelyezett cs. és kir. közös hadseregbeli és magyar kir. honvéd-csapatok élelemszükségleteinek közös biztosítása iránt.

A tárgyalás tartatik										Kézvonyelési határidő								
mely napon	mely állomás számára	a jelenleg ahhoz tartozó helységekkel	mely csapat számára	mely időtartamra		A következő katonai élelemszükségletek neve						kenyér	takarmánya					
				metől	meddig	naponként		évenként		bánatpénz								
						kenyér	zab	rozsa	zab	a következő czikkekre								
1898. évi október hó 6-án délelőtt 10 órakor	A cs. és kir. 5. hadtest hadbiztonságánál Pozsonyban	Trencsén	—	cs. és kir. hadsereg	—	—	840	4200	métermássa	—	—	kenyér	zab					
														grammal	—	—	forint	
																		adag
1898. október 3. án, délelőtt 10 órakor	A cs. és kir. élelmezési raktárnál Sopronban	Nagy-Kanizsa	Kis-Kanizsa	cs. és kir. hadsereg	—	—	403	23	896	353	500	100	—	—				
															Kőszeg	—	—	—
1899. évi január hó 1-től	A cs. és kir. élelmezési raktárnál Sopronban	Nagy-Kanizsa	Kis-Kanizsa	m. kir. honvédség	—	—	300	18	795	280	350	75	—	—				
															Kőszeg	—	—	—
1899. évi 1/9. 31/12-ig	A cs. és kir. élelmezési raktárnál Sopronban	Trencsén	—	cs. és kir. hadsereg és m. kir. honvédség	—	—	70000	—	—	—	—	—	—	—				
															Sopron	—	—	—
1899. december hó 31-ig	A cs. és kir. élelmezési raktárnál Sopronban	Trencsén	—	cs. és kir. hadsereg és m. kir. honvédség	—	—	1300	—	—	—	—	—	—	—				
															Sopron	—	—	—
1899. december hó 31-ig	A cs. és kir. élelmezési raktárnál Sopronban	Trencsén	—	cs. és kir. hadsereg és m. kir. honvédség	—	—	800	—	—	—	—	—	—	—				
															Sopron	—	—	—

Nyar folyamán a kenyér esetleg rövidebb, mint 5 napi határidőkben átadandó.

Előlegesen öt napra a csapat számára; a takarmány saját lovaknak az egész hónapra előlegesen is.

A takarmányra nézve a kézvényelési határidő azon állomásokban, melyekben a helyviszonyok és a csapat érdeke megkívánja, 10 egész 15 napra meghosszabbítható azon esetben, ha ez a kincstári kiadás nem okoz. Ilyen meghosszabbítás csak időnkint a csapat- és a területi hadbiztonság közt egyrészt, másrészt a szállítóval egyetértőleg lenne elrendelve.

3. Átvonulások. Az átvonulásra való élelmi czikkeket szállításra a fentemlített állomásokra az ajánlatok a cs. és kir. hadsereg, illetve magy. kir. honvédség szükséglete részére előkészített feltételei f. IV. p. értelmében teendők.

Észrevétel.

A) A tartalék-készlet harmincznap, az egész állományra számított folyó szükséglet mennyiségében iratik elő. Örleési akadályoknál a hadtest-hadbiztoság kivételesen megengedi a bérlőnek, hogy 5—10 napi liszt-szükséglet egyenértékűt ideiglenesen liszt helyett kenyérnek való gabona alakjában tartsa készletben.

B) Azon ajánlatnyerő, a ki Trencsénben a kenyér- szállítási, köteles esetleg a trencsén-teplíci cs. és kir. katonafürdő-intézet legénységének körülbelül 65 adagnyi napi kenyérszükségletét az 1899-iki fűrészdény alatt a haszonbéri áron Trencsénben előállítani.

C) A cs. és kir. hadsereg katonai közigazgatása határozottan fentartja magának a netán rendelkezésre álló saját készleteit a közlekedési vonalokon fekvő állomásokban használatba vételét.

D) A kenyér mindig a szükséges állományon előállítandó, a hol egyszersmind a rozsliszt tartalékkészlete is elhelyezendő.

E) A bérlő köteles zabraktárában a próborostálásra teljesen alkalmas és jó állapotban levő szélróstát tartatni.

F) Sopronban a vállalkozó köteles az elfogadott árért a meghatározott időn át egy esetleg összpontosítandó lovashadosztály vagy gyalogezred és pedig gyalog vagy lovas dandárban, vagy pedig egy gyalog-hadosztályban tartandó gyakorlatok számára szükségelt többletet is kiszolgáltatni. A nagy-kiszárm állományon az 5. sz. lószórási bizottság szükséglete, mely előre meg nem határozható és a hirdetményben csak átlagosan vétetett fel, a vállalkozó által az elfogadott árért szállítandó.

G) A katonakenyér tiszta rozslisztből, 1400 grammos czipóban készítendő és a csapatoknak átadandó. A katonakenyérhez a sütőliszt egy métermázsájára, azaz 101 drb 1400 grammos kenyérhez a helyben szokásos minőségű sóból 1 kilogramm keverendő. A kenyérczipó 1600 grammal mérendő ki tiszttában és 1400 grammal kisütendő.

H) A mozgósítás esetére vonatkozó külön határozványok szállítási feltételek füzete XXIV. cikkében foglaltatnak.

I) Az ajánlatnyerő köteles a soproni honvéd főreáliskola kenyér- és zab-szükségletét a haszonbéri áron kiszolgáltatni.

1. A császári és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédsapattok fent kimutatott élelmi szükségleteinek közös biztosítása végett a táblázatban megjelölt napokon, kizárólagosan írásbeli ajánlatok útján, nyilvános tárgyalás fog tartatni.

2. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló és teljesen jóhítelűnek bizonyult, vagy a tárgyaló bizottság előtt vállalkatéseknél és megbízhatókak ismert vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát, a kereskedelmi és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna, az illetékes gazdasági egylet által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik. — Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek. — A bizonyítványokban igazolandó vállalkatépesség iránya és terjedelme a fentebbi táblázatban van megjelölve.

Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a kiállító kamara vagy egyesület által, a tárgyalást megelőző napig mint «bizalmas és sürgős» a tárgyaló bizottságoknak beküldendők. Az elkészítés következményeit minden körülmények között a fél viseli.

3. Az alábbi mintának teljesen megfelelőleg szerkesztett, 50 koros bélyeggel ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az előírt bánatpénzsekkel együtt az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezniök, későbbben érkező vagy távirati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

4. Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel írt ár között eltérés mutatkozik, akkor a betűkkel írott ár fog helyesnek tekinteteni.

5. A részletesebb feltételek a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok szükségletére nézve Pozsonyban és Sopronban 1898. évi augusztus hó 12-én, és a m. kir. honvédsapattok szükségletére nézve Pozsonyban és Székesfehérváron 1898. évi augusztus hó 12-én keltezett két-két összehangzó példányban elkészített,

a szállítási feltételeket tartalmazó fűzetben foglaltatnak, és a pozsonyi, valamint a soproni cs. és kir. katonai élelmezési raktáraknál; a honvédséget, illetőleg a m. kir. pozsonyi IV-ik és székesfehérvári V-ik honvéd kerületi parancsnokságnál, valamint a fent idézett állomásokon levő honvédtartóságoknál és csapatoknál naponta délelőtti 9 óráig betekinthetők. Különben az előírt feltételi fűzet a cs. és kir. élelmezési raktárnál (árkuskonkint 4 krajczárért) mindenki által megkapható. A m. kir. honvédség részére való szállításokról szóló nyomtatott feltételi fűzetek az összes honvédkerületi-, gyalog-ezred vagy zászlóalj-, valamint huszárezred vagy osztály-parancsnokságoknál, fűzetenkint 7 krajczárért megvehetők.

6. A községek bánatpénz vagy óvadék letételétől fel vannak mentve s ezek, valamint a mezőgazdasági egyesületek és a termelők, a katonai élelmi szükségleteknek ezennel kihirdetett szállítási különösen figyelmeztetnek.

Termelők és mezőgazdasági egyesületek azon vállalatokra nézve, a melyet saját termelésükkel teljesíteni képesek, óvadék letétele alól szintén fel vannak mentve, Termelők, mezőgazdasági egyesületek és termelők ajánlatai, — a kenyér-szállítást illetőleg a sütőiparosok ajánlatai is — egyenlő árak mellett, más vállalkozókkal szemben előnyben részesülnek.

7. Összetes ajánlatok csak akkor vétetnek tekintetbe, ha azok a cs. és kir. hadsereg szükségleteit illetőleg a feltételi fűzet XVII-ik, a m. kir. honvédség szükségleteit illetőleg a szállítási feltételek fűzetének XV-ik cikkelyében meghatározott kereten belül téteknél és ha együtt véve az egyenkint tett ajánlatoknál előnyösebbek. — Nem egymemű cikkeknek az ajánlatban az ár minden egyes cikkre nézve külön kitüntetendő.

8. A cikkek kiszolgáltatásának a fentebbi táblázatban felsorolt állomásokon kell történnie.

Az élelmezési szükségleteknek az állomáshoz tartozó helyiségekbe (Concurrenz-orte) való elfuvarozására nézve a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok szükségletei iránt előkészített feltételi fűzet XVII. pontja értelmében külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglaltatik.

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor ezek közül az, ki az illető cikkeknek szállítást elnyerte, előnyben részesül.

9. Azon ajánlattevő, ki közös állomásokon való terményszükségletek szállítására csak olyképen is tett ajánlatot, hogy N. állomás szükségleteinek szállítását elvállalja a nélkül, hogy ajánlatában határozottan kiemelte volna, hogy a közös hadsereg és a m. kir. honvédség szükségleteire tesz ajánlatot, a m. kir. honvédséggel szemben ajánlatával mindaddig kötelezve marad, míg ettől jóváhagyó vagy elutasító határozatot nem nyert, tekintet nélkül arra, hogy a közös hadsereg az ajánlatot elfogadta-e vagy nem.

Határozottan kiemeltetik, hogy szállításnyertes ajánlattevőnek értesítése a m. kir. honvéd kerületi parancsnokságok által, csupán az ajánlatnak a honvédség szükségletére vonatkozó részére szól és, hogy a közös hadsereg szükségletére vonatkozó rész tárgyában, szállításnyertes az értesítést külön az 5. hadtest hadbiztoságától veendő.

10. Az ajánlatok a hadsereg, illetőleg a honvédigazgatás irányában ajánlatuk elfogadása iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvényozikk 314. és 315. §§-ában — valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve — megállapított határidőnek betartásáról.

11. Ajánlatok kevesebb mint 14 napi határidővel nem fogadtatnak el.

12. A szállítási feltételek fűzetben foglaltak betartására már ajánlatának benyújtásával minden ajánlattevő kötelezve van.

13. Azon esetre, ha az ajánlattevő társütődéje a laktanyától 1-9 kilométernél távolabb volna, úgy a kenyér elfuvarozására nézve is a szállítási ártól függetlenül és elkülönítve — ajánlat teendő.

Kelt Pozsonyban, 1898. évi szeptember hó 1-én.

A közös tárgyaló-bizottságtól.

Ajánlati minta.

1 korona bélyeg

Én alulírt az 1898. évi szeptember hó 1-én 3794. szám alatt kelt hirdetmény alapján ezen ajánlatomnál fogva kötelezem magamat, az N. .... állomáson s ahhoz tartozó helyiségeken szükséges:

a kenyérnek 840 grammos (1400 grammos czipókban) adagját ..... kr., azaz ..... krajczárért
a zabnak 4200 grammos adagját .....

az 189.....évi .....-től 189.....évi ..... hó végeig terjedő időtartamra szállítani, az átvonulók élelmi szükségleteit a cs. és kir. közös hadsereg és m. kir. honvédségbeli csapatok részére, az előkészített feltételi fűzet IV. cikkelye értelmében kiszolgáltatni.

Ezen ajánlatomért a mellékelt, külön borítékba zárt (vagy: az ide osztott elismervény szerint a ..... pénztárnál letéteményezett semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen ..... összesen ..... forint bánatpénzzel kezeskedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerem, hogy legkésőbb 14 nappal az erről vett hivatalos értesítés után bánatpénz a 10 százaléknyi óvadék erejéig kiegészíteni, s ha ezt elmulasztanám, a hadsereg, illetőleg honvédigazgatást feljogosítom arra, hogy ezen kiegészítést a kijáró szállítási keresetemből való levonás útján eszközölje.

Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken felül, magamat a tárgyalásra előkészített 1898. évi augusztus hó 12-én keltezett szállítási feltételi fűzetben foglaltaknak is alávetem.

Az N. .... nek N.-ben kelt, ide mellékelt értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalkatépességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az ..... nek fog átküldetni.

Kelt N. .... ben, 189..... hó ..... én. N. N. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye.)

Az ajánlat lepecsételendő és borítékára irandó: •Ajánlat az 189.....-án kihirdetett s 189.....-én tartandó tárgyaláshoz.

A letéteményezett bánatpénz az ajánlatban részletezendő, a külön borítékban pedig ennek tartalma (készpénz vagy értékpapírok) számokkal és szóval kiirandó.

3794. B. szám.

Hirdetmény.

Mindazon feltételek fentartása mellett, a melyek Pozsonyban 1898. évi szeptember hó 1-ső napján kelt 3794/A. számú hirdetményben felhozattak, a további bérleti tárgyalások az alanti táblázatban meghatározott napokon fognak megtartatni.

A tárgyalás tartatik													
mely napon	mely állomás számára	a jelenleg ahhoz tartozó helyiségekkel	mely csapat számára	A következő katonai élelem-szükségletekre nézve						Kézvényelési határidő			
				naponként		évenként		Bánatpénz		kenyérre	takarmányra		
				kenyér	zab	rozs	zab	a következő cikkekre					
				adagonként		métermázsra		kenyérre	zabra				
				840	4200			grammal		forint			
				adag									
1898. évi október hó 6-án délelőtti 10 órakor				1899. évi január hó 1-től								1899. évi október 1-től	
A cs. és kir. 5. hadtest hadbiztoságánál Pozsonyban				cs. és kir. hadsereg								1899. évi december 31-éig	
Nagyszombat													
Bazin				Modor vagy Czalja									
Somorja													
Nezsider													
Szt. György				Szöllős vagy Récese									
Trencsén-Teplitz													
Pöstyén													
Esztergom													
Kismarton													
Somorja													
Nagyszombat													
Esztergom													
Minden fentebbi állomásban													
Mint fent													
Mint fent													

Észrevétel.

A 3794—A számú hirdetmény megjegyzésének A), C), D), E), G) és H) pontjai valamennyi állomásra nézve mérvadók. Esztergomban köteles a vállalkozó az elfogadott árért a szerződési időn át egy esetleg összpontosítandó lovas hadosztály vagy gyalogezred és pedig egy gyalog vagy lovas dandárban vagy pedig egy gyalog hadosztályban tartandó gyakorlatok számára szükségelt többletet is kiszolgáltatni. Azon állomásokon, melyen lovassági alisztképző iskolák állítatnak fel, a bérlők kötelesek az ez által erendendő többszükségletet kenyérben és zabban — kivánatra — szerződési áron szállítani. A közelebbi feltételek naponta reggel 9 óráig a pozsonyi, komáromi és soproni cs. és kir. hadélelmezési raktárban az ezen tárgyalásra egybevágó tartalommal kiállított és Pozsonyban, Komáromban és Sopronban 1898. augusztus hó 12-én kelt feltételi fűzetben megtekinthetők. Pozsony, 1898. évi szeptember 1-én.

A cs. és kir. 5. hadtest hadbiztosága.

DIVALD KÁROLY FÉNYKEP-MŰTERME BUDAPESTEN.

Kossuth Lajos-utca 1. szám, (a Ferenciek bazárjában.)

Ajánlja műtermét mindenemű fölvtelkekre legnagyobbb formátumig. Külön műoszkosorító osztály.

Heliogravure, Autotypia, Fototypia, Fénynyomat.

Telefon összeköttetés. 7544

legújabb égiszes SAVANYU-KŰT

Z. BÁRDI GABI GRÓFNÉ

Ő múltjára — elismert fővárosi szép-ség — legkedveltebb tollíró-cikkei:

Satanela - hölgyor (fehér, róza és krém) és SATANELLA-CRÈME

bíj, szépség, úde és hófehér arca azonnali előállítására!

A kettő együtt is és külön-külön használható! Anyában különböznek a többi készítményektől, hogy használhat minden időben abban lehet hagyni — a sálkál — hogy a legkisebb fölvt vagy ráncot hagyja maga után. Nem mar. és nem ég!

Satanela-hajszesz mely a hajhu lát akkor is megújítást, ha az a legnagyobb betegségek következménye; hajnövekedést elősegíti; helyreállítja, a vörös haját barnítja. — Egy üveg ára 2 frt 40 kr. postával bérmentve, a pázs előleges beküldése mellett 2 frt 75 kr. Honzávaló Brillantine 1 üveg ára 60 kr. postán bérmentve 80 kr. Budapesti főraktár: EGGER-féle gyógy-szerház a Nádorhoz, VI., Váci-körút 17. és a Török-féle gyógytár. 7811

Ára 1 forint.

„A világ legjobb sámfája“ FÖLDVÁRY IMRE

férfi divat és fehéremű raktárában. pánya frt 1.50 Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7797 Férfi ingek, Jäger-árúk, vadász és sport-cizkék dús választékban kaphatók. Kestytük és Nyakkendők.

Üdvös tanács.

Köhögésnél, rekedtségénél, a torok és légzőszervek működési zavarainál Egger biztos hatású

MELLPASZTILLÁI

veendők. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoboz 25 kr.) A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásúnak bizonyultak. 7830

Egger Szóda-Pasztillái.

(1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszer-tárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon: „Nádor“-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17. sz.

Advertisement for 'Kwizda Fluidja' featuring a bottle and text: 'A kigyó védjeggyel. Turista-fluid. Erőműnyesen használva turisták, ke-rékpárosok és lo-vaglókat által nagyobb tá-ak utáni erőtel-tesre és erőtújításra. 1/4 palaczk ára 1 frt. 1/2 palaczk ára 60 kr. Csakis a fenti védjegyes a valódi. — Kapható minden gyógyszer-tárban. — Főraktár: Kresnapotheke, Kornenburg (Bécs mellett). A név, az, az, az és csomagolás törvényesen védett. 7639

Haj-fiatalító

Herm. Jahne berlini híres vegyész talál-mánya. A haj-fiatalító nem fenti a haját, hanem a fiatalág eredeti és úde hajszinét helyreállítja, a vörös haját barnítja. — Egy üveg ára 2 frt 40 kr. postával bérmentve, a pázs előleges beküldése mellett 2 frt 75 kr. Honzávaló Brillantine 1 üveg ára 60 kr. postán bérmentve 80 kr. Budapesti főraktár: EGGER-féle gyógy-szerház a Nádorhoz, VI., Váci-körút 17. és a Török-féle gyógytár. 7811

Advertisement for 'Selyemkelmék' by GRIEDER ADOLF ÉS TSA. Text: 'Fekete Selyemkelmék legsolidabb festésűek, a jó vielőhetőségért és tartósságért jóállóléval. Közvetlen előállítás igazi gyári árakon, magánosok részére portó- és vámmentesen, a házhoz szállítva. Ezer meg ezer előszerű irat. Minták fehér és színes selymekből is, bérmentve. KIRÁLYI ADOLF ÉS TSA királyi szállító selyemkeltő-gyárak szövetsége Zürich. 7780

Advertisement for 'KIRÁLYNŐ-ARCZCRÈME' featuring a portrait of a woman. Text: 'legjobbnak ismert arczépsítő a világon. Ezen arczépsítő a legújabb idők alatt elavított az arczról minden bőrtisztítást, u. m. szepő, pó, szesz, miteszer stb., a azt hófehérre és lágyra teszi. Teljesen ártalmatlan. Egy tégely 70 kr., királynő-arczépsítő szappan 1 doboz 50 kr. — Királynő-hölgyor fehér, róza és krém színekben 1 doboz 70 krajczár. Szétküldési főraktár: Temesváry József Anyag-gyógyszertára Zombor, Jókai-tér 2. Budapest Török József gyógyszer-tárban, Király-utca 12. sz.

Advertisement for 'A női szépség Margit Crème' featuring a woman's face. Text: 'emelésre, tökéletesítésre és fenntartásra legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegyszermentes készítmény. Rövid idő alatt szünteti szepő, máj-foltot, pattanást, bőrpírást (mitieszer) és minden más bőrbajt. Kiváltja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is ide bájos arczszínt kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint. Margit hölgyor 60 kr., 3 minben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr. Készítő FÖLDES gyógyszer-tára, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest, Király-utca 12.

Advertisement for 'Technikum Altenburg S.-A.' Text: 'für Maschinenbau, Elektrotechnik und Chemie. Einzug in das neue Schulgebäude März 1899. Lehrwerkstätte. — Programme kostenfrei durch die Direktion. 7751

Advertisement for 'A női szépség Cornelia-arczkenőcs' featuring a woman's face. Text: 'fentartására és emelésére a legkiválóbb szer: Cornelia-arczkenőcs (törvény által védve). 7706 mely az arcznak úde, meglepően tisztá fiatalos színt kölcsönöz a mit semmi más szerrel elérni nem lehet. Kiváló szer: májfoltok, szepők, pattanások, bőrpírást (mitieszer), túlvörös arcz és a bőr minden tisztasága ellen, a sárga vagy barna arczbőrt vaktó fehérré teszi. Egy kis tégely ára 1 korona. Egy nagy tégely ára 2 korona. — Ezen közkedvelt szer kapható: LESZKOVÁCZ MILETA „KORONA“ című gyógyszer-tárban Ó-Verbászban (Bácska), 150. Postai megrendelés-knél finom pouderek, szappanok és illatszerek hozzácsomagolásra ajánlatnak. Viszonteladók kerestetnek. Főraktárak Budapest: Török József gyógyszer-tára, Király utca 12. és dr. Egger Leo gyógyszer-tárban Váci-körút 17.

Advertisement for 'Magyarország legszebb látványossága A hódoló diszfelvonulás' featuring a horse and rider. Text: 'Óriási körkép. festette Eisenhut Ferenc. Látható Városliget Andrassy-út végén a magyar körkép-társaság palotájában reggel 9 órától este 7 óráig. Belépő díj 50 krajczár. 7801 Gyermekek- és katonajegy örmestertől lefelé 30 kr.

VASÁRNAPI UJSÁG

